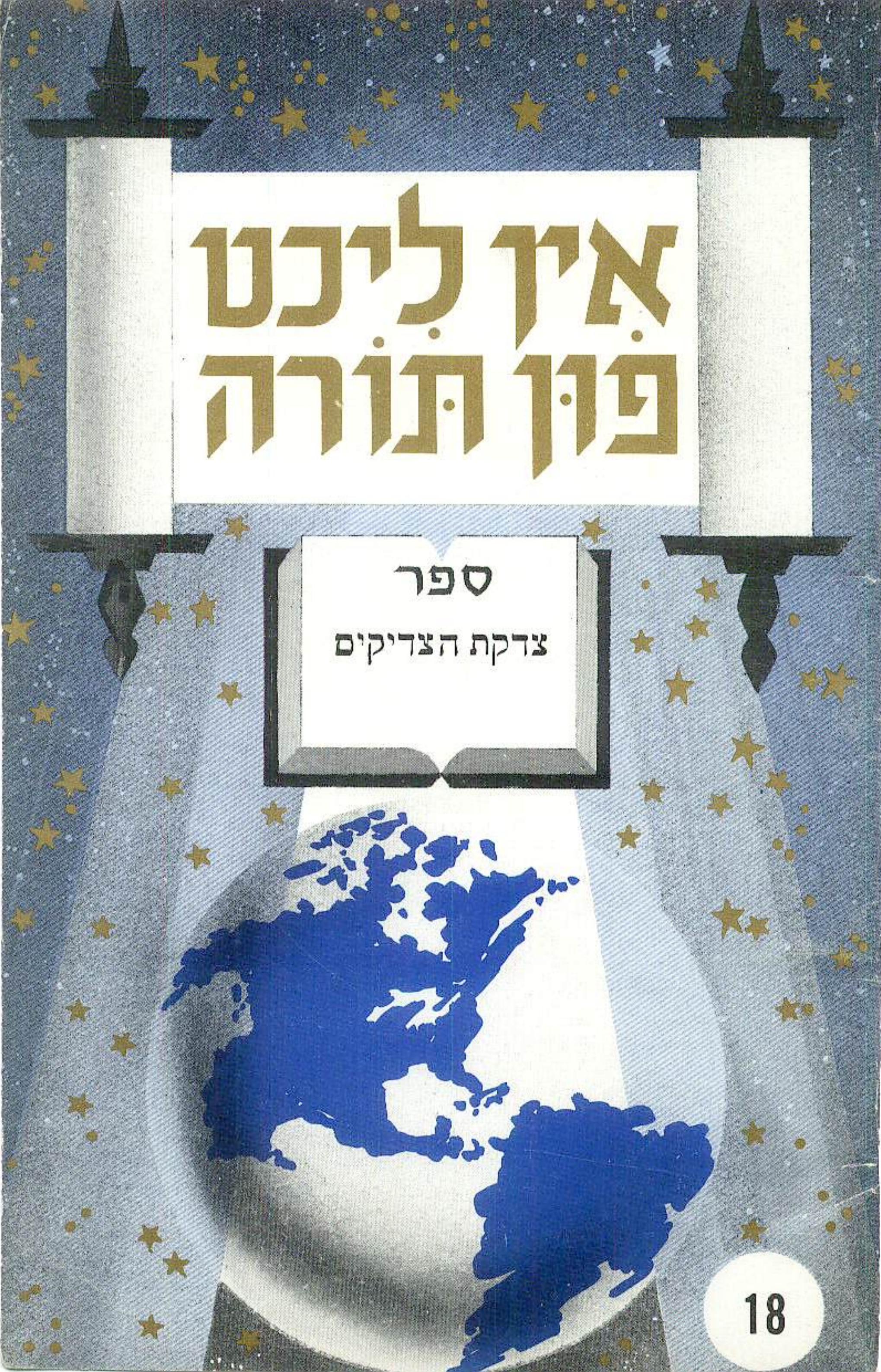
אין ליכט
פון תורה
ספר
צדקת הצדיקים
18

ספר

צדקת הצדיקים

און דיזען ספר ווערד ערצײלט זײער װאונדערליכע מעשיות פון דיזע הײליגע צדיקים.

א װאונדערליכע מעשה פון הגאון ר׳ יעקב אורינשטײן זצ״ל.

א װאונדערליכע מעשה פון הגאון ר׳ שלום מבעלז.

א מעשה נורא מהגאון רבינו ר׳ עקיבא איגר.

א מעשה נורא מהגאון רבינו אליהו מגרידק.

א דערצײלונג מהגאון ר׳ העשיל מקראקא.

א מעשה נורא פון ר׳ יואל בעל שם.

א מעשה נורא פון המגיד מקאזניטץ

א װאונדערליכע מעשה פון רבין ממעזריטש.

א װאונדערליכע מעשה פון ר׳ משה ליב מסאסוב;

א װאונדערליכע מעשה פון רבין מנעזכיז.

18

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה
© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

צדקת הצדיקים

א ווינדערליכע מעשה פון הגאון הקדוש ר' יעקב אורינשטיין דער רב פון לבוב דער מחבר פון ספר ישועות יעקב.

עס איז אמאהל געוועזין א גזירה אז מען האט בעדארפט אבצאהלען פון די שבת ליכט. אין לעמבערג איז געוועזען דער ראש פון די משגיחים א גרויסער רשע און ער האט שטארק מצער געוועזען די יודען. און ביי דעם גאון ישועות יעקב ז"ל איז געוועזען א שמש וואס ער האט אכטונג גיגעבין אויף די עירובין. דער שמש איז געוועזען א ירא שמים און ער פלעגט אלע דאנערשטאג נאך צוועליף בייטאג ארום גיין און אלע עקען פון דער שטאדט אכטונג געבען אויף די עירובין. ויהי היום דעם שמש איז געגאנגען אונטער דער שטאדט און זימער צייט אכטונג געבען אויף די עירובין איז פינקט דער ראש המשגיחים גיזעסען אינטער דער שטאדט שעפען פרישע לופט. ווי ער האט געזעהן דעם שמש האט ער איהם צו גערופען און ער האט איהם גיפרעגט ווי פיעל ער וויל פאר דער מצוה ער זאל זי איהם פערקויפען און ער האט איהם געזאגט איך וויים אז די האסט פיער טעכטער און די יונגסטע איז שוין עלטער פון צוואנציג יאהר איך וועל דיר געבין אויף חתונה הוצאות פאר צוויי טעכטער וועגין און פערקויף מיר די מצוה דער שמש איז געשטאנען און געקלערט וואס ער זאל איהם ענטפערין ער האט זיך איבער געקלעהרט און ער האט איהם גיענטפערט אז אויף דער צווייטער וואך וועט ער איהם געבין תשובה. דער ראש המשגיחים רעוויזאר האט איהם געזאגט נאר גידענק די זאלסט מיר די צווייטע וואך זאגען תשובה די זאלסט וויסען אז איך רייד מיט דיר גאנץ ערנסט און איך וועל דיר געבין ווי פיעל די וועסט מיר זאגען אז עס דארף דיך קאסטען דיינע צוויי טעכטער חתונה מאכען אזוי פיעל וועל איך דיר געבין. דער שמש

איז

איז געקומען צום רב און ער האט איהם דערציילט די גאנצע מעשה האט איהם דער רב גיענטפערט דעם צווייטען דאנערשטאג איידער די וועסט געהן אכטונג טוהן אויף די עירובין זאלסטו צו מיר אריין קומען וועל איך דיר זאגען וואס זאלסט טוהן :

דעם צווייטען דאנערשטאג איידער דער שמש איז געגאנגען אכטונג געבען אויף די עירובין איז ער אריין געגאנגען צום רב פרעגען וואס ער זאל ענטפערין דער רעוויזאר. האט איהם דער רב געזאגט די זאלסט איהם נישט פערקויפען די מצוה פאר קיין שום געלד. א סימן וועסטו האבען אז די דארפסט איהם נישט פערקויפען די מצוה אזוי ווי די וועסט איהם ענטפרין אז די וועסט איהם נישט פערקויפען וועט ער שטארבען וכן הוה דער שמש איז געגאנגען אינטער דער שטאדט איז שוין דער רעוויזאר געזעסען איז געווארט אויף איהם אזוי ווי ער האט איהם גיענטפערט איז ער תיכף געשטארבען דער זכות פון רב זאל אינק ביי שטיין אמן :

א קלוג משל מהרב הצדיק ר׳ שלום מבעלזא זצ״ל.

עס איז אמאהל אריין געקומען א דארפסמאן צום רביין מיט א קוויטעל. דער רבי האט איהם אויס גיפרעגט אויף זיין התנהגות און שבת און די פעלדער. דער דארפסמאן האט זיך מתנצל גיוועזען פאר דעם רביין אז ער קען זיך ניט אב היטען פון חילול שבת. דער רבי האט איהם געשטראפט און ער האט איהם געזאגט מוסר. און ער האט איהם גילערענט ווי אזוי ער זאל האלטען שבת. נאך לאנגע רייד האט דער דארפסמאן גיענפערט דעם רבין אז ער וועט איהם פאלגען נאר באופן דער רבי זאל איהם ערלויבען נאך צו ארבייטען און שבת ביז נאך שניט. האט איהם דער רבי דערציילט א מעשה. פארצייטינס בעת די פריצים האבען געהאט די ממשלה און יעדען פריץ פלעגט צו האלטען ביי זיך א יוד א פאכטשער. איין פריץ האט געהאט ביי זיך א פאכטשער זייער א געטרייען. אמאהל האט דער פריץ געמאכט א באל און ער האט פערבעטען צו זיך א סאך פריצים און מיטען דער סעודה האבען זיי אהנגעהויבען צו שמיסען וועגין זייערע פאכטשערים יעדען איינער האט געזאגט אז זיין פאכטשער איז איהם זייער געטריי. האט זיך דער פריץ אהנגערופען

אהנגערופען אז זיין פאכטשער איז איהם געטריייער פון אלע. האבען זיך די פריצים אהנגערופען אז אויב דער פריץ וועט הייסען זיין פאכטשער אז ער זאל זיך טויפען און ער וועט איהם פאלגען דאמאלסט וועלען זיי זעהן אז ער האט אמת געזאגט. דער פריץ האט געשיקט רופען זיין פאכטשער און ער האט איהם געזאגט אז ער זאל זיך טויפען. דער יוד האט גיענטפערט אז ער וועט פרעגין זיין ווייב דער יוד איז אהיים געגאנגען און איז תיכף צוריק געקומען און ער האט גיענטפערט אז ער איז גרייט זיך צו טויפען. הזים דער פריץ צו איהם געזאגט פון יעצט אהן וועסטו שוין ניט הייסען יעקב נאר יוואן. דער יוד איז אהיים געגאנגען און ער האט זיך געהאלטען אלעס געטויפטער. און עטליכע חדשים ארום האט דער פריץ געשיקט רופען דעם פאכטשער און ער האט איהם געזאגט. די קענסט יעצט צוריק געהן צו דיין דת די קענסט ווערען צוריק א יוד און די וועסט שוין צוריק הייסען יעקב. האט דער פאכטשער גיענפערט אז ער דארף געהן אהיים זיך מייעץ מיט זיין ווייב צו ער זאל צוריק ווערען א יוד ער איז אהיים געגאנגען און האט דערציילט זיין ווייב אז דער פריץ ערלויבט איהם צו ווערען צוריק א יוד. האט איהם דאס ווייב גיענפערט עס וואלט זייער גיט גיוועזען מיר זאלען ווערין צוריק יודען. נאר וויל עס איז דאך פאר פסח און מען דארף דאך האבען א סאך געלד אויף פסח ע״כ וואלט מיר גיפעלען די זאלסט בעטען דעם פריץ אז ער זאל אינז לאזען ווארטען ביז נאך פסח כדי מיר זאלען זיך ניט דארפען אהן מיטשען אויף יו״ט איבער דעם איז גלייכער אז מיר זאלען נאך בלייבען גוים ביז נאך פסח. דער דארפסמאן האט פאר שטאנען דאס נמשל און ער האט אויף זיך תיכף מקבל גיוועזען צו היטען שבת ער זאל ניט טוהן קיין מלאכה און שבת:

א ווינדערליכע מעשה מהרב הצדיק ר׳ שלום זצ״ל מבעלז.

און א דארף לעבען הובניב האט געהאלטען א אשה א אלמנה איין ארענדע אמאהל איז געקומען אפרעמדער יוד צום פריץ און ער האט מוסיף געוועזען אויף דער ארענדע. און ער האט אויסגעדינגען די ארענדע די אלמנה

אלמנה האָט גערופען דעם יוד לדין דער האָט אבער נישט געוואָלט קוממען לדין און ער האָט געוואָהנט און דער ארענדע. במשך עטליכע וואָכען ציים ער האָט געוואָהנט און דער ארענדע האָט ער אנגעהויבען צו פאָרען קיין בעלז צום רביין. די אלמנה האָט געבעטען ביי דעם הובניבער רב אז ער זאָל איהר געבען א בריעף צום רביין אז דער ארענדאר וויל נישט האלטען קיין דין תורה. דער רב האָט איהר געגעבען א בריעף צום רביין. די אלמנה איז געפאָהרען צום רביין מיט דעם בריעף דער רבי האָט זי גאָר נישט בעהערט זי האָט געוויינט פאר דעם רביין דער רבי זאָל אויף איהר רחמנות האבען און ער זאָל זאָגען דעם נייעם ארענדאר אז ער זאָל האלטען א דין תורה דער רבי האָט איהר גאָר נישט געענטפערט. זי איז צוריק געפאָהרען צום הובניביר רב און האָט איהם דערציילט אז דער רבי קוקט זיך גאָר נישט אום אויף איהר און זי האָט איהם דערציילט אז דער נייער ארענדאר ברענגט אלע מאָהל מתנות צום רבין און דאמאָלס וועו זי איז געוועזען און בעלז האָט ער געבראכט א קויבער אייער און דער רבי האָט איהם שוין אויף גענומען דער רבי האָט איהם גאָר נישט איבער געפרעגט וועגען דעם האָט איהר דער הובניבער רב געענטפערט ער ברענגט דעם רביין איין קויבער אייער ברענג די צוויי קויבער אייער וואָס מען דיך געכער הערכען. דער רב האָט אבער באלד חרטה געהאט וואָס ער האָט גערעדט אזעלכע ווערטער און שטאָדט האָט מען זיך דערוויסט פון די ווערטער וואָס דער רב האָט געזאָגט און עס איז געוואָרען און שטאָדט א גרויסער רעש דער רב האָט געזעהן אז ער האָט נישט קיין אנדערע עצה נאָר ער מוז פאָהרען מפייס זיין דעם רביין און ער איז געפאָרען קיין בעלז און ער האָט געוויינט פאר דעם רביין ער זאָל איהם מוחל זיין וואָס ער האָט אקעגען איהם גערעדט דער רבי האָט איהם געטרייסט און ער האָט איהם געזאָגט אז עס פערדריסט איהם נישט וואָס ער האָט קעגען איהם גערעדט. און ער האָט איהם געזאָגט עס איז דאָך דיר אווינדער פאר וואָס איך שווייג דעם נייעם ארענדאר די זאָלסט וויסען אז איך בין קיינעם נישט נושא פנים און בין ח"ו נישט קיין חונף נאָר איך ווייס אז דער נייער ארענדאר איז גערעכט די מעשה איז אזוי געוועזען דער נייער ארענדארס זיידע האָט אמאָהל געהאלטען די ארענדע און דער אלמנה'ס שווער האָט אויס געדינגען ביי איהם די ארענדע און א צייט ארום איז די זאך פערגעסען געוואָרען ווייל דער אלטער ארענדאר איז פון אריבערקומט אוועק פון דעם דאָרף און זיינע קינדער זענען צו שפרייט געוואָרען אויף דער וועלט אין דער אייבערשטער איז דאך אמסבב

כל הסביבות האָט ער מסבב געווען אז זיין אייניקעל זאָל ביי איהר אויס דינגען די ארענדע ווייל די ארענדע קומט איהם על פי דין. און דער רבי האָט געזאָגט צו דעם הובניבער רב איהר קענט חוקר ודורש זיין ווערט איר אייך בעצייגען אז די זאַך איז אמת אַזוי ווי איך זאָג. דער רב האָט אָנגעהויבען חוקר ודורש צו זיין האָט ער געפינען איין אַלטען ערל וואָס ער האָט נאָך געדענקט די מעשה. פון דאַנין זעהן מיר אַז מען דאַרף נישט מתרעם זיין אויף די רבנים וואָס זיי זענען אַמאָהל נושא פנים אַמענש וואָס ער פירהט זיך נישט כהוגן ווייל דער רבי ווייסט וואָס ער טיהט. זכות הצדיקים יגן עלנו ועל כל ישראל אמן :

אַ וויי ערליכע מעשה פון רבי'ן מלובלין מיט הרב הצדיק ר' שלום מבעלזא זצ"ל.

דער רבי ר' שלום בעלזער ווען ער איז נאָך געוועזען א יונגער מאן איז ער אַמאָהל געפאָהרען קיין לובלין צום רבי'ן אויף ראש השנה אויף דעם וועג האָט ער געטראָפען א קראנקען און א לאָמען מענש געהן צו פוס און דער מענש האָט איהם געבעטען אז ער זאָל איהם אויף נעמען אויף דער פיהר. און ווייל עס איז ניט געוועזען קיין אָרט אויף דער פיהר פאר נאָך א מענש וועגען צו זיצען האָט ער דעם מענש אָבגעזאָגט און איז אוועק געפאָהרען. האָט דער מענש צו איהם געזאָגט אויב איהר וועט מיך ניט אויף נעמען אויף דער פיהר בין איך פערלאָהרען פון ביידע וועלטען און ער האָט אָהנגעהויבען צו וויינען. ר' שלום האָט רחמנות בעקומען אויף דעם מענש און ער האָט איהם אויף גענומען אויף דער פיהר. און ער האָט איהם גיפרעגט ער זאָל איהם זאָגען וואָס ער האָט געמיינט מיט דעם וואָס ער האָט איהם געזאָגט אַז אויב ער וועט איהם ניט אויף נעמען איז ער פער לאָרען פון ביידע וועלטין ? האָט דער מענש איהם דערציילט. איך בין אַמאָהל געוועזען אַ גרויסער עושר און איך פלעג אַלע מאָהל צו פאָהרען קיין לובלין צום רבי'ן און איך פלעג איהם יעדען מאָהל ברענגען אַ מתנה. אַמאָהל בין איך געקומען קיין לובלין און איך האָב איהם געברענגט זייער אַ טייערע מתנה די מתנה איז דעם רבי'ן זייער געפעלין ער האָט זיך מיט דער מתנה

זייער

זייער שטארק נעפריית און ער האט מיך גיפרעגט וואס איך וויל פאר דער מתנה ? האב איך איהם גיענפערט. עס פעהלט מיר ב״ה גאר נית נאר איך וויל אז איך זאל זיין גלייך מיט איהם און גן עדן. דער רבי האט מיר מבטיח גיוועזען. אזוי ווי איך בין ארויס געגאנגען פון רביין האט דער רבי חרטה געהאט וואס ער האט מיר מבטיח גיוועזען איך זאל האבען גלייך מיט איהם גן עדן האט ער מיך אריין גערופען און ער האט צו מיר געזאגט זיי מיר מוחל אויף מיין הבטחה און איך וועל דיר געבען וואס די וועסט נאר פאר לאנגען. איך האב אבער בשום אופן נית געוואלט מוחל זיין. האט זיך דער רבי מיט מיר אויסגענומען א תנאי און ער האט צו מיר געזאגט אויב די וועסט אויף יעדען ראש השנה קומען צו מיר די וועסט קיין איין ראש השנה נית פערפעלען וועט מקוים ווערען מיין הבטחה. און אויב די וועסט פערפעהלען איין ראש השנה די וועסט צו מיר נית קומען וועט מיין הבטחה נית מקוים ווערען:

פון דאמאלס אהן האט מיין מזל אהנגעהויבען צו געהן אראב איך בין אזוי ארים געווארען ביז איך האב נית געהאט אפילו אויף קיין ברויט פאר מיינע קינדער וועגען איך האב געמוזט געהן און די הייזער. דאך האב איך געטוהן מיינס אויף יעדען ראש השנה בין איך געגאנגען קיין לובלין צום רביין. איך בין אבער קראנק געווארען און מיינע פיס זענען מיר אב נעשוואכט געווארען אז איך האב נית גיקענט געהן אויף מיינע פיס. דאך האב איך גאר נית געקוקט און איך בין נאך אלץ געפאהרען אויף ראש השנה קיין לובלין. נאר יעצט בין איך שלאף גיוועזען און איך בין עטליכע חדשים גילעגען אין בעט עס איז מיר בעסער געווארען האב איך געמוזט ארום פאהרען אויף דער וועלט זיכען ברויט פאר מיינע קינדער וועגען. און מיסטען ווען האב איך זיך דערמאנט אז איך דארף זיין אויף ראש השנה און לובלין און די טעג רוקען זיך שוין צו און איך האב נית געהאט קיין געלד אויף די הוצאות איך זאל פאהרען. און אזוי ווי איהר זעהט דאך אז איך בין א בעל יסורים האב איך זיך געשטארקט מיט מיינע אלע כוחות און איך האב זיך געלאזט געהן צו פיס קיין לובלין. איך געה אזוי א לאנגע צייט ביי טאג און ביינאכט און איך וואלט דאך נית גיקענט אהנקומען אויף ראש השנה קיין לובלין וואלט איך דאך גיוועזען פערלאהרען פון ביידע וועלטען פון דער וועלט און איך בין דאך א ארימאן און מדוכא ביסורים. און אויף יענער וועלט וואלט איך אויך נית גיוועזען געהאט דאס גן עדן גלייך מיט דעם רביין און ער האט אהנגעהויבען צו וויינען. האט ר׳ שלום געזאגט איך וועל דיר א טובה

טוט

טוחן ביי דעם רבין זיי זענען אריין געקומען קיין לובלין. ווי זיי זענען אריין געקומען צום רבין האָט דער רבי געזאָגט צו דעם מענש די ביסט דאָ! איך האָב זיך שוין ניט גירעכט איך זאָל דיך זעהן אויף דעם ראש השנה. האָט הרב הקדוש מבעלז געזאָגט צום רבין האָט רחמנות אויף דעם מענש וואָס ער האָט זיך מוסר נפש גיוועזען פאַר עולם הבא. דער רבי האָט איהם צו געזאָגט אַז ער וועט זיין בקשה ממלא זיין. און תיכף נאָך ראש השנה איז דער מענש נפטר געוואָרען און דער רבי מלובלין האָט זיך אַליין מיט איהם מתעסק גיוועזען און ער האָט איהם קובר גיוועזען זכות הצדיקים יעמד לנו אמן:

אַ ווינדערליכע מעשה מהצדיק הגאון המפורסים רבינו עקיבא איגר זצלל"ה מפוזנא.

הגאון רבינו יעקב מליסא האָט דערציילט אַז בעת די מענשען פון דער שטאָדט פרידלאַנד האָבען געזאָלט נעמען אַ רב. האָבען זיי געהאַט אַ קלער אויף איינעם פון די דריי רבנים דער גאון ר' עקיבא איגר און דער גאון בעל שמן רוקח און דער גאון מליסא זיי האָבען געהאַט צווישען זיך אַ סיכסוך ביז זיי האָבען אַלע מסכים געוועזען צו נעמען דעם גאון רבינו עקיבא איגר. זיי האָבען איבער געגעבען דעם גאון רבינו עקיבא דאָס כתב רבנות. דער גאון רבינו עקיבא איגר האָט געבעטען דעם גאון ר' יעקב מליסא אַז ער זאָל מיט איהם מיט פאָהרען. עס איז אַפילו שוועהר געוועזען פאַר דעם גאון מליסא צו פאָהרען ווייל די שטאָדט פרידלאַנד איז געוועזען זייער וויים דאָך האָט ער איהם נישט געקענט אָב זאָגען. און ער איז מיט איהם מיט געפאָרען ווי זיי זענען אריין געקומען קיין פרידלאַנד איז זיי די גאַנצע שטאָדט אַקעגען געגאַנגען מען האָט זיי גרויס כבוד אָב געגעבען. און דער זייט איז געשטאַנען ... די מענשען און זיי האָבען געשפעט פון דעם כבוד וואָס מען האָט זיי אָב געגעבען און זיי האָבען געזאָגט אַ זעלכע צוויי מבוזהדיגע מענשען גוט מען אָב אַזאַ כבוד? עס האָט יעדען איינעם פערדראָסען אויף זיי. היתכן אַזעלכע צוויי גאונים זאָל מען אַזוי מבזה זיין. און דער גאון מליסא האָט דאָס געהערט האָט ער געזאָגט צום גאון

רבינו עקיבא איגר יעצט איז ניט קיין צייט פון שווייגען אז מען איז אזוי מבזה דעם כבוד התורה. דער כבוד התורה זאל אזוי זיין בשפל המצב. האט זיך דער גאון רבינו עקיבא איגר געגעבען אדריי אויס און ער האט געגעבען א קוק אויף איינעם פון די צוויי מענשען איז ער אנידער געפאלען אויף דער ערד און איז געשטארבען און דער צווייטער ווי ער האט דאס דערזעהן איז ער אנטלאפען געווארען. פון דאנען זעהן מיר ווי גרויס עס איז דער כח התורה. און אזוי ווי אונזערע חכמים האבען אונז מזהיר געווען „הוי נזהר בגחלתן" איהר זאלט זיין געווארענט איהר זאלט נישט טשעפען קיין תלמיד חכם איהר זאלט אייך מיר ניט אבברינען

א װאונדערליכע מעשה מהצדיק הקדוש המקובל רבינו אליהו זצללה"ה מגרידץ וואס כל ימיו איז ער געוועזען פערבארגען ובסוף ימיו איז ער נתגלה געווארען.

דער צדיק רבינו אליהו זצ"ל האט מען געבענטש א יונגעל וואס ער האט ניט געקענט געהן נאר דער פאטער האט איהם געמוזט טראגען. דער בחור איז געוועזען גראב חוץ לדרך הטבע און ער האט ניט געקענט רעדען דער רבי האט איהם געהייסען אנידער לייגען אויף דער ערד. דער פאטער האט איהם אראב געלאזט פון דער אקסעל איז ער אראב געפאלען אויף דער ערד אזוי ווי א מת. דער רבי האט גערופען צו זיך די צוויי דיינים און זיי זענען צו געגאנגען אהנקוקען דאס קינד זיי האבען זיך שטארק פערוואונדערט אויף דעם קינד ער האט אמאהל געשריגען אזוי ווי א הינד און אמאהל אזוי ווי א קאלב. דער רבי האט געהייסען אז מען זאל דאס יונגעל אנידער זעצין אויף א שטיהל לעבען זיך און דער רבי האט אויף איהם ארויף געלייגט זיין האנד און ער האט געזאגט עטליכע קאפיטלעך תהלים מיט גרויס כוונה אזוי האט ער געטוהן צוויי מאהל און טאג. עס האט אבער גאר ניט געהאלפען עס האט אזוי געדויערט עטליכע טאג און מען האט גאר ניט געזעהן קיין בעסערונג:

אמאהל איז דער רבי געקומען פון א פדיון הבן האט ער געזאגט יעצט איז די צייט איך זאל דעם יונגעל אויסלייזען פון זיינע צרות.

און

און ער האט געהייסען אריין ברענגען צו זיך דאס יונגעל און ער האט געזאגט עטליכע פסוקים תהלים מיט גרויס כונה. פליצלונג האט דאס יונגעל גיגעבין א געשריי אז אלע מענשין וואס זענען גיוועזען און שטיב האבען זיך דערשראקען און ער האט גיוויזען מיט זיין פינגער אויף איין ארט פון זיין בויך. דער רבי האט געהייסען עסינען א פענסטער. און דאס יונגעל האט אהנגעהויבען צו ריידען און ער האט געזאגט יעצט איז פון מיר ארויס איין מכשפה נאך דריי זענין נאך דא ביי מיר און בויך מען האט טאקי גיזעהן ווי און איין זייט בויך איז געווארען ליידיג. דער רבי האט ווייטער מתפלל גיוועזען דאס יונגעל האט גיגעבין א געשריי אז די מענשען וואס זענען גיוועזין איך דער נאס זענען דערשראקען געווארען פון דעם געשריי. און דאס יונגעל האט געזאגט יעצט זענין די דריי מכשפות אויך פון מיר ארויס מען האט טאקי גיזעהן ווי דער בויך איז גיווארען און גאנצען קלענער. דאס יונגעל איז געזינד געווארען און ער איז מיט זיינע עלטערין א היים געפאהרען און דער היים האט זיך ווייטער און איהם דערוועקט די זעלבע מעשה נאר ריידען און געהן האט ער געקאנט נאר אלע יסורים וואס ער האט געהאט דאס ערשטע מאהל האט ער יעצט אויך געהאט און ער האט דער צוילט אז איין מכשפה זאגט איהם אז זי האט מורא געהאט פאר דעם רביין האט זי געמוזט ארויס געהן פון בויך נאר זי האט זיך בעהאלטען און פיס. און יעצט איז זי ווייטער אריין און בויך אריין. די עלטערין זענין נאך אמאהל גיפאהרען מיט דעם יונגעל צום רביין און דער רבי האט נאר איהם מתפלל גיוועזען און ער איז געזינד געווארען לגמרי זי״ע ועכי״א:

אײן װוּנדערליכע מעשה מהצדיק הקדוש רבינו אליהו מגרידץ.

אמאהל איז פלוצלונג א יונגעל פון פערצען יאהר שטים געווארען און אכט וואכען האט ער ניט געגעסען און ניט געטרינקען וואס מען האט איהם אריין געגעבען און מויל אריין האט ער אויס געשפיגען. און ער האט ניט געקענט געהן נאר ער האט זיך גערוקט אויף די הענד און פיס.

און

אהן ער פלעגט שטענדיג צו מאַכען אַ שתי וערב. און אַז ער האָט דערזעהן אַ מזוזה אָדער אַ אַנדערע הייליגע זאַך האָט ער אויס געשפיגען. מען האָט דאָס יונגעל געבּרענגט צום רבּין ר׳ אליהו מגרידק. אַזוי ווי ער האָט דער זעהן ספרים ליגען אויף דעם טיש האָט ער אויף זיי געשפּיגען און געקריצט מיט די ציין אַז עמיצער האָט איהם אָהן גערירט זיינע האָר פון הינטען מיט אַ ספר חאָטש ער האָט גאָר נישט געשפּירט דאָס ספר האָט ער אָהן געהויבען צו קריצען מיט די ציין און ער האָט זיך אויס געריסען פון דעם מענש וואָס ער האָט איהם געהאַלטען. און מען האָט פאַר איהם דורך געטראָגען אַ גויעשען בוך האָט ער זיך זייער געפרייט. עס האָט איהם געהאַלטען אַ מענש אַ גברן און אויב ער האָט געהערט פון רבּין אַ דבר קדושה האָט ער זיך אויסגעריסען און געשפּרינגען הויך ביז צום באַלקען דער רבי איז צו געגאַנגען צום ארון הקודש און ער האָט בעשוואָרען די טומאה אַז זי זאָל פון איהם אַרויס גיין. ער האָט גיעפּענט דאָס מויל גלייך ווי אייגער וויל ברעכען כדי די כח הטומאה זאָל פון איהם אַרויס געהן. ווי ער איז אַרויס געגאַנגען פון רבּי׳נס שטיב און ער איז אַריין געגאַנגען און קאָך אַריין האָט ער אָנגעהויבען צו ברעכען. ווי די מיטער האָט דאָס דערהערט אַז ער ברעכט איז זי צו איהם צוגעגאַנגען האָט ער תיכף אָהנגעהויבען צו איהר צו ריידען און ער האָט זי געפרעגט מאַמע ווי בין איך. ער האָט גאָר נישט געוויסט וואָס מיט איהם איז געשעהן ביז יעצט. מען האָט איהם תיכף אַריין געבּרענגט צום רבּין ווי ער איז צו געקומען צו דער מזוזה האָט מען איהם געהייסען קישען די מזוזה. און ער האָט טאַקע געקישט די מזוזה און ער איז געזינד געוואָרען כאחד אדם נאָר געהן אויף די פיס האָט ער תיכף נישט געקענט נאָר בּיסלעכווייז האָט ער אָהן געהויבען צו געהן אויף די פיס און אַקורצע צייט איז ער געגאַנגען גלייך ווי יעדער מענש זכות יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אַווינדערליכע מעשה מהצדיק הגאון ר׳ העשיל זצ״ל מקראָקא.

עס איז אַמאָהל געקומען צום רבּין ר׳ העשיל צוויי מענשען זיך לערנען

די דין תורה איז געוועזען אויף א סאך געלד, האט איין בעל דין געגעבין דעם רביין ר' העשיל הינדערט רענדליך און ער האט איהם געזאגט איך גיב אייך נישט דאס געלט אלעס שוחד נאר איך גיב אייך דאס געלד אז איהר זאלט גוט אכטינג געבען און דער דין תורה און איהר זאלט פסק'נען דיא דין תורה ערליך וויא דער דין איז. דער רבי האט ביי איהם צו גענומען די הינדערט רענדליך און ער האט איהם געזאגט איך וועל דיר א טובה טוהן און ער האט איהם געהייסען קומען מארגען זיך לאדען. ביי נאכט האט ער צו זאמען גערופען זיינע זוהן און איידימים און האט געזאגט די רבנות אז זי זאל מאכען א סעודה פאר זייערט וועגין, די רבנות האט אנגעגרייט א סעודה און זיינע זוהן און איידעמעס זענין זיך צו זאמען געקומען צו דער סעודה. נאך דער סעודה האט ער ארויס גענומען די הינדערט רענדליך און ער האט זיי גיצייילט איינציגווייס זיי האבען גערעכענט אז ער וויל זיי איינטיילען דאס געלד ער האט אבער אב געצייילט דאס געלט און ער האט עס צוריק אריין געלייקט און קעשינע אריין און ער האט זיי געזאגט איהר זאלט וויסען אז איך האב אייך גערופען איין ווייזען אז איהר זאלט אייך פון מיר אב לערנען אויב איהר וועט אמאהל זיין רבנים זאלט איהר נישט זיין להוט נאך געלד דער מענש האט מיר געגעבין די הינדערט רענדליך ער איז פון מיר ארויס געגאנגען פרייליך ער ווייסט ניט אז איך האב נאר ביי איהם גענימען דאס געלד כדי אייך צו ווייזען אבער מארגען וועל איך עס איהם צוריק געבען איך וויל מיין נשמה נישט פערקויפען פאר מליאנען רענדליך זאלט איהר אויך וויסען ווי אזוי צו זיין ערליך בדין, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

א ווינדערליכע מעשה מהצדיק ר' יואל בעל שם וצללה"ה מזאמישט

עס איז אמאהל גיוועזען און פוזנא א הויז. און דעם הויז איז גיוועזען א קעהלער און דער קעהלער איז גיוועזען פערשלאסען עס איז קיינער ניט אריין געגאנגען און קעהלער אריין ווייל און דעם קעהלער איז גיוועזען

מזיקין

מזיקין. אַמאָהל איז אַ בחור אַריין געגאַנגען און קעהלער אַריין און אַ פערטיל שפה אַרום האָט מען נעטראָפען דעם בחור ליגען אויף דער שוועל פון קעלעהר טוידט. מען האָט ניט געוויסט די סיבה פון דעם בחור'ס טוידט. און צוויי יאָהר אַרום זענין די מזיקים אַריין געקומען און שטיב אַריין אַז מען האָט צו גישטעלט אויף דער קעך עסין צו קאָכען האָט מען געפינען אין די טעפ ערד און מיסט. און זיי פלעגען אַריין קומען און שטיב אַריין און אַראָב וואַרפען די כלים פון טיש און זיי האָבען זיי צוברעכען אָבער די מענשען האָבען זיי גאָר ניט מזיק געוועזען זיי האָבען גאָר געוואָרפען אַ פחד אויף די מענשען אַז די מענשען האָבען זיך געמוזט אויס צוהען פון שטיב. עס איז געוואָרען אַ רעש און שטאָדט מען האָט ניט געוויסט וואָס צו טוהן. מען האָט געשיקט נאָך דעם צדיק ר' יואל בע"ש און ער האָט זיי בעשוואָהרען אַז זיי זאָלען איהם זאָגען צוליעב וועלכע סיבה זיי זענען אַריין געקומען און שטיב אַריין וואָס די שטיב איז דאָך אַ וואָהניג פאַר מענשען וועגין. און די מזיקין האָבען ניט קיין רשות צו וואָהנען צווישען קיין מענשען. האָבען זיי איהם געענטפערט אַז דאָס הויז געהערט צו זיי און זיי האָבען געזאָגט אַז זיי ווילען האָבען אַ דין תורה מיט דעם בעל הבית פאַר דעם בית דין פון פּוזנא. מען האָט מייחד געוועזען אַ טאָג אויף אַ דין תורה. עס איז געקומען דער טאָג זענין די דיינים פון פּוזנא מיט ר' יואל בע"ש געגאַנגען און דעם הויז אַריין און זיי האָבען געהייסען די מזיקין טענהין. מען האָט געהערט ריידען און גיזעהן האָט מען קיינעם ניט. און זיי האָבען גיזאָגט דאָס הויז האָט אַמאָהל געהערט צו איינעם אַ גאָלדשמיט ער האָט אַזוי און אַזוי געהייסען. און ער האָט געוואָהנט מיט אַ שדית און ער האָט געהאַט מיט איהר עטליכע קינדער און פון זיין אמת'דיג ווייב האָט ער אויך געהאַט קינדער. דער גאָלדשמיט האָט שטאַרק ליעב געהאַט די שדית און ער איז געוועזען און איהר אָהן געקויפט. ער האָט אַ סך מאָהל און מיטען דאַווינען אָבגעלייגט זיין טלית ותפילין און ער איז אַרויס געגאַנגען פון שוהל אַרויס טוהן איהר ווילען:

אַמאָהל פסח ביינאַכט ביי דעם סדר ער האָט געהאַלטען און מיטען דעם סדר איז ער אַוועק געגאַנגען פון טיש און ער איז אַוועק געגאַנגען און בית הכסא אַריין צו איהר זיין ווייב האָט געזעהן ווי ער זוימט זיך דאָרט זייער לאַנג איז זי אַרויס געגאַנגען זעהן וואָס ער טוהט דאָרט. זי האָט אַריין געקוקט און בית הכסא אַריין האָט זי געזעהן אַז עס איז גאָר אַשעהן חדר נישט קיין בית הכסא אויף דעם טיש שטייט פערשידענע

גאָלדענע

גאָלדערנע און זילבערנע כלים און עס שטייט אַ גיבעט בעט און דעם בעט ליגט זייער אַ שענע אשה נאַקיט און דער גאָלדשמיד ליגט מיט איהר און בעט די אשה האָט זיך שטאַרק דער שראָקען און זי איז צוריק אַריין געגאנגען און שטיב זייער טרויריג און אַפּערטיל שעה אַרום איז דער גאָלדשמיד אַריין געקומען און שטיב אַריין דאָס ווייב האָט איהם גאָר נישט געזאָגט נאָר מאָרגען איז זי אַריבער געגאַנגען צום רב און האָט איהם דערציילט די מעשה דער רב האָט געשיקט נאָך דעם גאָלדשמיד און האָט איהם איבער געפרעגט צו די מעשה איז אמת. דער גאָלדשמיד האָט זיך מודה געוועזען אַז ער וואָהנט מיט אַ אשה פון די שדים. האָט איהם דער רב געגעבין אַ קמיע אַז די שדית האָט שוין נישט געהאט קיין שליטה צו איהם. אנדער ער איז געשטאָרבען איז געקומען די שדית צו איהם און זי האָט פאַר איהם געוויינט זי האָט צו איהם געזאָגט ווי לאָזטו מיך איבער מיט מיינע קינדער און זי האָט איהם געוויזען אַ פריי פנים און זי איז צו איהם צו געגאַנגען און זי האָט איהם געהאַלדז און געקישט און ער איז צו איהר מרוצה געוואָרען און ער האָט מיט איהרע קינדער געגעבען דעם קעלער פון דער שטיב. און אַצייט אַרום האָט זיך געמאַכט מלחמות און דער גאָלדשמיד מיט זיינע קינדער זענין געהרגת געוואָרען און דער מלחמה עס איז נישט געבליבען קיין שום יורש פון מענשען ע״כ זענען מיר זיינע יורשים קומט אונז דאָס הויז בירושה. דאָט אַלעס האָט אַ שד געטענה׳ט און די מענשען וואָס האָבען געוואָנט און דעם הויז האָבען געענפערט מיר האָבען געקויפט דאָס הויז ביי דעם גאָלדשמיד און איהר שדים הייסט ניט קיין קינדער איהר הייסט ניט קיין יורשים האָט ר׳ יואל בע״ש מיט דעם בית דין געפסק׳ענט אַז די שדים האָבען קיין טענה ניט צו דעם הויז און ר׳ יואל בע״ש האָט בעשוואָרען די שדים אַז זיי זאָלען אַרויס געהן פון דעם הויז און זיי זענען תיכף אַוועק פון דעם הויז און מהיום והלאה איז געוואָרען רוהיג אין דעם הויז. זכות הצדיקים יגן עלינו ועל כל ישראל אמן :

א ווינדערליכע מעשה מהרב הצדיק ר׳ ישראל דער קאזניצער מגיד ומהרב הצדיק ר׳ יעקב מלובלין זצ״ל.

דעם קאזניצער מגיד׳ס א חסיד ער איז געוועזען א מקורב ביי דעם מגיד ער איז געוועזען א גרויסער תלמוד חכם יעדער חודש פלעגט ער צו פאהרען צום מגיד. ער האט ניט געהאט קיין קינדער ער האט פיהל מאהל געבעטען דעם רבי׳ן אז ער זאל כתפלל זיין פאר איהם אז ער זאל געהאלפין ווערין מיט קינדער דער רבי האט איהם גאר ניט געענטפערט. דאס ווייב האט איהם זייער דעקוטשעט אז ער זאל זעהן אז דער רבי זאל איהם ענטפערין אריינעם ענטפער. איינמאהל ווען ער איז געפאהרען קיין קאזעניץ האט דאס ווייב פאר איהם געוויינט אז ער זאל ניט אבטרעטען פון רבי׳ן ביז ער וועט איהם ענטפערין א קלאהרע תשובה זי האט איהם געזאגט אז איהר לעבין איז ניט קיין לעבין אז זי דערמאנט זיך אז זי וועט שטארבען און לאזט ניט איבער קיין קינדער אפשר וועט דער רבי זיי הייסען גטיין. זי האט איהם צו געזאגט אז וואס דער רבי וועט הייסען וועט זי פאלגען דער חסיד איז געפאהרען קיין קאזעניץ און האט געזאגט דעם רבי׳ן אז ער קען שוין ניט אויסהאלטען צוקוקענדיג זיין ווייבס וויינען ע״כ וועט ער ניט אוועק פאהרען ביז ער וועט הערין פון רבי׳ן א קלאהרע תשובה:

האט איהם דער רבי געענטפערט אויב די בעשטעהסט היזק צו האבען דיין גאנץ פערמעגען וואס דיא פער מאגסט וועסטו האבען קינדער נאר די וועסט זיין אייביג א ארימאן. האט דער חסיד געזאגט צום מגיד איך וועל אהיים פאהרען זיך בעראהטען מיט מיין ווייב. ער איז אהיים געפאהרען און האט דערציילט זיין ווייב. דעם רבי׳נס ענטפער. האט זי געענטפערט איך בעשטעה צו זיין ארים אבי עס זאל נאך מיר בלייבען א זכר. גאט ניט לעבין גיט ער צום לעבען. ער איז צוריק געפאהרען צום מגיד און האט איהם דערציילט זיין ווייבס ענטפער אז זי איז מרוצה צו בלייבען ארום אבי זי זאל האבען קינדער צום לעבען. האט איהם דער מגיד געזאגט פאהר און נעם מיט דיר מיט דיין גאנץ געלד און קום צו מיר וועל איך דיר זאגען וואס די זאלסט טוהן. ער איז אהיים געפאהרען און האט צוגויף גענומען זיין גאנץ געלד און איז געקומען צום רבי׳ן:

האט איהם דער רבי געזאגט יעצט פאהר קיין לובלין צום רבי׳ן און זאלסט איהם זאגען אז איך האב דיך געשיקט צו איהם ער זאל

דיר

דיר זאָגען וואָס די זאָלסט טוהן כדי די זאָלסט האָבען קינדער און וואָס ער וועט דיר זאָגען זאָלסטו טוהן. ער איז געפאָהרען קיין לובלין צום רבי'ן און ער האָט איהם געזאָגט אַז דער קאָזניצער מגיד האָט מיך געשיקט צו אייך אַז איהר זאָלט מיר זאָגען וואָס איך זאָל טוהן אַז איך זאָל האָבין קינדער. האָט איהם דער רבי פון לובלין געזאָגט זיץ דאָ און לובלין וואַרים ביז איך וועל דיר זאָגען וואָס די זאָלסט טוהן. ער האָט זיך געדינגען אַ אַכסניא. אַזוי ווי אַ גרויסער סוחר און איז געזעסען אין לובלין אַ לאַנגע צייט עס איז איהם דערווייל אַוועק געגאַנגען אַ סאַך געלד. עס איז פאַר ביי געגאַנגען אַ לאַנגע צייט האָט איהם דער רבי פון לובלין אַריין גירופען און האָט איהם געזאָגט דער קאָזעניצער מגיד זעהט גיט. פאַר וואָס האָט ער דיך געשיקט צו מיר ווייס איך ניט נאָר למען כבודו וואָס ער האָט דיך צו מיר געשיקט מוז איך דיר זאָגען וואָס די האָסט צו טוהן:

דיא ביסט אַמאָהל געוועזען אַ חתן מיט אַ מיידיל נאָך דעם האָסטו זי נישט געוואָלט און די האָסט אָב געלאָזט דעם שידוך דורך דעם האָסטו נישט קיין קינדער און כל זמן די וועסט זי ניט איבער בעטין וועסטו קיין קינדער ניט האָבען און וויל די אשה איז זייער וויט פון דיר מוסטו זי זוכען און וויל איך ווייס אַז עס וועט פאַר דיר שווער זיין זי צו זוכען וועל איך דיר געבען אַ עצה ווי די וועסט זי געפינען. און צוויי חדשים אַרום וועט זיין אין באַלטערי אַ גרויסער יריד דאָרט וועט זי זיכער זיין זאָלסטו אַהין פאָהרען און די זאָלסט זי זוכען די גאַנצע צייט פון יריד וועסטו זי געפינען און זי וועט דיר בוודאי מוחל זיין. נאָהר זאָלסט ניט אַוועק פאָהרען פון באַלטער ביז די וועסט זי געפינען. דער מענש איז באַלד געפאָרען קיין באַלטער ער האָט זיך געטראַכט אפשר וועל איך זי נאָך קענען טרעפען אויף דעם וועג איידער דער יריד הייבט זיך אָהן וועל איך נאָך קענין אַהיים פאָהרען פאַר דעם יריד ער האָט זי געזוכט אויף דעם וועג ער האָט זי ניט געטראָפען ער איז אַריין געקומען קיין באַלטער און ער האָט זיך אָב געדינגען אַ באַזונדער חדר אין זיך געזעסען אין געלערענט. האַנדלען האָט ער ניט געוואָלט וויל ער האָט געגלייבט אין זיין רבין אז ער האָט איהם געזאָגט אַז ער וועט זיין אַ אָרימאן צו וואָס טויג איהם צו האנדלין. אמווסט פאַר ברענגען די צייט איז דאָך גלייכער צו לערנען, דריי שעה און טאָג פלעגט ער אַרויס צו גיין אין מאַרק אַריין און האָט זיך אַרום געדרייט און מאַרק און אַלע גאַסען אפשר וועט ער זי געפינען ביז האָט אַזוי געדוירט צוויי חדשים ביז דער יריד האָט זיך אָנגעהויבען

אָנגעהויבען. ווען דער יריד האָט זיך אָנגעהויבען איז ער שוין אַרום געגאַנגען אַ גאַנצע טאָג און מאַרק און ער האָט זי געזוכט אָבער ער האָט זי נישט געקענט געפינען. און ער האָט זיך אָבער נישט מייאש געוועזען ער האָט געגלייבט אז דער רבי האָט איהם אַהער געשיקט וואָס ער זי זיכער געפינען.

ער האָט זי יעדען טאָג געזוכט ער האָט זי אָבער נישט געפינען. און די לעצטע דריי טעג פון יריד דער עולם האָט שוין אָנגעהויבען אַהיים צו פאָהרען האָט ער זיך אַרום געדרייט און מאַרק פערטראַכט און ער האָט ביי זיך געטראַכט דער יריד צופאָהרט זיך שוין און ער האָט נאָך זי אַלץ ניט געפינען. דער וויל האָט אָנגעהויבען צו רעגענען איז ער אַריינטער געגאַנגען אינטער אַפּאָטשנע ער זאָל ניט פאַר רעגענט ווערין דער וויל איז זיך אָנגעקומען נאָך מענשין און האָבען זיך דאָרט אַנידער געשטעלט זיך צו בעשיצען פון רעגען. האָט זיך לעבען איהם אַנידער געשטעלט אַ אשה זייער שעהן אָנגעטוהן בעהאָנגען מיט צירינג ווי ער האָט דערזעהן לעבען זיך אַ אשה האָט ער זיך פון איהר אָבגעריקט האָט די אשה געלאַכט און זי האָט געזאָגט צו איהר חבריטע דער מענש האָט זיך פון מיר דערווייטערט יונגעהייט און יעצט דער ווייטערט ער זיך אויך פון מיר. יונגער הייט בין איך געוועזען זיין כלה און ער האָט מיך נישט געוואָלט איז רעכט וואָס ער איז מיט מיר געוועזען פון דערווייטענס יעצט ב״ה זייט ער האָט מיך פערלאָזט פעהלט מיר גאָר נישט איך בין ב״ה רייך און דאָך אַנטלויפט ער פון מיר.

ווי ער האָט דערהערט די ווערטער האָט ער זיך צוגעריקט צו איהר און ער האָט זי געפרעגט וואָס זאָגסטו? האָט זי איהם געענטפערט די האָסט שוין מיך פערגעסען די גידענקסט די כלה וואָס איז מיט דיר געוועזען אַ כלה פיער יאָהר און נאָך דעם האָסטו אָב געלאָזט דעם שידוך? דאָס בין איך דיין געוועזענע כלה. יעצט זאָג מיר וואָס טוהסטו דאָ ווי אַזוי געהט עס דיר האָסטו קינדער? האָט איהר דער מענש געענפערט איך בין טאַקע צו דיר געקומען ווייל איך האָב ניט קיין קינדער און דער רבי פון לובלין האָט מיך געשיקט צו דיר ער האָט מיר געזאָגט אַז כל זמן איך וועל דיך ניט איבער בעטען וועל איך קיין קינדער ניט האָבען. איך בין גרייט דיך צו פאָלגען וואָס די וועסט מיך הייסען און זיי מיר מוחל מיין האַרץ זאָל מעהר ניט זיין אַזוי טרויעריג:

האָט די אשה איהם געֶענטפֶערט אַ דאַנק השי״ת עֶס פעֶהלט מיר גאָר ניט
איך בין רייך איך דאַרף גאָר ניט דיינס נאָר איך האָב אַ ברודעֶר לעֶבעֶן
סאָבאָלק עֶר איז אַ אָרימאַן און עֶר דאַרף די צייטעֶן חתונה מאַכעֶן אַ טאָכטעֶר
זאָלסטו איהם געֶבין צוויי הינדעֶרט רעֶנדליך וועֶסטו זיכעֶר געֶהאָלפעֶן וועֶרין
מיט קינדעֶר דעֶר מעֶנש האָט זי געֶבעֶטעֶן נעֶם די דאָס געֶלד און שיק עֶס
אַליין דיין ברודער פאַר וואָס זאָלסטו מיך אַזוי וויַיט מטריח זיין איך זאָל
דאַרפעֶן פאָהרעֶן אַזאַ ווייטעֶ נסיעה אַז די קעֶנסט איהם שיקעֶן דאָס געֶלד
דורך דעֶר פאָסט. האָט איהם די אשה געֶענטפעֶרט אויב די ווילסט איהם
אַליין אָבפיהרען דאָס געֶלד איז גיט איך קען עֶס איהם ניט שיקעֶן דורך
דעֶר פאָסט וויַיל אפשר איז עֶר עֶמיצעֶן שולדיג געֶלד וועֶט מעֶן ביי איהם
דאָס געֶלד צו נעֶמעֶן וועֶט עֶר ווייטעֶר ניט האָבעֶן חתונה צו מאַכעֶן די
טאָכטעֶר און אויב די וועֶסט איהם געֶבין דאָס געלד וועֶל איך דיר מוחל זיין און
בזכות זה וועֶסטו געֶהאָלפעֶן וועֶרין מיט זוהן תלמידי חכמים. און זי האָט איהם
געֶזאָגט איך האָב ניט קיין צייט דאָ צו שטעֶהן אַזוי ווי דער רעֶגעֶן וועֶט
אויף הערעֶן וועֶל איך אַוועֶק געֶהן און די וועֶסט מיך שוין מעֶהר ניט זעֶהן
וויַיל איך פאָהר תיכף אַוועֶק ע״כ איז גלייכעֶר די זאָלסט תיכף פאָהרעֶן
צו מיין ברודעֶר און די זאָלסט איהם געֶבעֶן דאָס געֶלד וועֶסטו געהאָלפעֶן
וועֶרין מיט קינדעֶר. זי האָט זיך מיט איהם געֶזעֶגענט און זי האָט איהם
געֶזאָגט די זאָלסט גריסעֶן מיין ברודעֶר פון מיינעט וועֶגין און—זי איז פון
איהם אַוועֶק געֶגאַנגעֶן עֶר האָט איהר געֶוואָלט נאָך געֶהן עֶר האָט זי אָבעֶר
ניט געֶזעֶהן זי איז פון איהם תיכף פעֶרשווינדעֶן געֶוואָרעֶן דעֶר מעֶנש איז
געֶגאַנגעֶן אויף זיין אַכסניא און האָט זיך איינגעֶפאַקט זיינעֶ זאַכעֶן און האָט
געֶזוכט אַ פיהר קיין ווילנא עֶר האָט געֶטראָפעֶן איין פיהר קיין ווילנא און
פון ווילנא איז עֶר געֶפאָהרעֶן קיין סובאַלק און פון סובאַלק איז עֶר געֶגאַנגין
און דעֶם דאָרף אַריין. עֶר איז אַריין געֶקומעֶן צו זיין געֶוועֶזינעֶ כלה׳ס
ברודעֶר האָט עֶר איהם געֶזעֶהן אַז עֶר איז זייעֶר טרוד און עֶר האָט זיך
געֶדרעֶהט און שטיב אַהין און צוריק שטאַרק פעֶרטראַכט אַז עֶר האָט ניט
בעֶמעֶרקט אַז עֶס איז צו איהם אַריין געֶקומעֶן אַ פרעֶמדעֶר מעֶנש :

דעֶר מעֶנש איז צו איהם צו נעֶגאַנעֶן און עֶר האָט איהם געֶפרעֶגט איהר
הייסט ר׳ לייב ? האָט עֶר געֶענפעֶרט יאָה. האָט עֶר איהם ווייטעֶ
געֶפרעֶגט וואָס עֶר איז אַזוי טרויריג האָט עֶר איהם געֶענטפעֶרט וואָס וועֶט
אייך אַרויס קומעֶן אַז איהר וועֶט וויסעֶן איהר וועֶט דעֶן מיר קעֶנעֶן
העֶלפעֶן אַז איך וועֶל אייך דערציילעֶן. דעֶר מעֶנש האָט איהם שטאַרק מפציר
גיוועֶזעֶן

געוועזן און ער האט איהם געזאגט אז ער קען איהם העלפען. האט ער איהם דערציילט איך האב א שידוך געטוהן מיט מיין טאכטער מיט א גביר'ס א בחור פון סובאלק דער בחור איז א למדן און א חכם און איך האב צו געזאגט דריי הינדערט רו"כ נדן און איך האב שוין געהאט דאס געלד מסלק צו זיין. האט אבער דער פריץ ביי מיר געפאדערט א הוספה און אויך איך זאל איהם געבין דאס גאנצע געלד פאר אויס. איך האב עס געמוזט טוהן וויל מיין גאנץ לעבין הענגט און דער ארענדע און איך האב מיך נאך איינגעשילדיגט געלד און דער זמן חתונה איז שוין געוועזן פון לאנג און מיין מיידעל איז שוין נישט יונג עס איז שוין צייט איך זאל זי חתונה מאכען. און נעכטין האב איך ערהאלטען די תנאים פון מיין מחותן און ער האט מיר געשריבען אז אויב במשך דריי טעג איך וועל ניט מסלק זיין דעם נדן לאזט ער אב דעם שידוך. מיין טאכטער וויינט און קלאגט און איך קען איהר ניט העלפען דער חתן איז מיר זייער אשאהד ער איז דער בעסטער בחור פון גאנץ סובאלק און איך האב ניט און שטיב קיין חפץ איך זאל זיך דער אויף לייען געלד איך זאל קענען חתונה מאכען און איך האב דא נישט קיין בעקאנטען מענש און ניט קיין קרובים זיי זאלען מיר בעהילפיג זיין איך בין אין א פרעמד לאנד איך ווייס ניט פון וואנען מיין הילף וועט קומען עס איז מיר זייער ביטער.

האט אים דער מענש געזאגט די זאלסט גאר נישט זארגען איך וועל דיר געבען צוויי הינדערט רענדלעך וועסטו האבען חתונה צו מאכען און עס וועט דיר נאך בלייבען. האט דער בעל הבית צו איהם געזאגט פאר וואס ווילט איהר מיר געבין צוויי הינדערט רענדליך איהר קענט דאך מיר ניט איהר ווילט פון מיר מאכין ליצנות איך האב נאך ניט געזעהן און געהערט אז איין מענש זאל דעם אנדערען געבען אזא סומע געלד. האט דער מענש איהם געזאט איך וועל אייך זאגען דעם אמת. אייער שוועסטער האט מיך צו אייך געשיקט אז איך זאך אייך געבין צוויי הינדערט רענדלעך.

האט איהם דער בעל הבית גיפרעגט ווי האט איהר גיזעהן מיין שוועסטער ? און ווען האט זי אייך דאס געזאגט ? האט ער איהם גיענטפערט. מיט דריי וואכען צוריק האב איך זי גיזעהן און באלטע אויף דעם יריד. און זי האט מיר געזאגט אז איהר דארפט חתונה מאכען א טאכטער און איהר האט ניט קיין געלד זאל איך אייך געבין צוויי הינדערט רענדלעך. אייער שוועסטער איז אמאהל גיוועזן מיין כלה איך האב אב געלאזט דעם שידוך

בין איך געפאהרען זי איבער בעטין זי האט מיר ניט געוואלט מוחל זיין ביז איך זאל צו אייך פאהרען און איך זאל אייך געבין צוויי הינדערט רענדליך. איך האב זי גיבעטען זי זאל ביי מיר נעמען דאס געלד און זי זאל עס אייך שיקען דורך דער פאסט זי האט אבער ניט געוואלט נאר איך אליין זאל עס אייך געבין האב איך נעמווט פאהרען פון באלטע צו אייך אבפיהרען דאס געלד:

דער בעה״ב האט דערהערט די רייד פון דעם מענש און ער איז אויף איהם שטארק אין כעס געווארען און האט איהם געזאגט די ביסט געקומען מיר מעהר צרות אהנטוהן די ביסט געקומען מיך דערמאנען מיין געשטארבינע שוועסטער וואס זי איז שוין טוידט פונפצעהן יאהר איך אליין האב זי בעגראבען קומסטו מיר דערציילען אזעלכע ליגענטע רייד וואס עס הייבט זיך גאר ניט אהן. דער מענש איז געבליבען שטעהן נבהל ונשתומם און האט געזאגט צו דעם בעל הבית איך שווער דיר אז דאס אלעס וואס איך האב דיר געזאגט איז אמת נאר אפשר ביסטו ניט אסתר שפרה׳ס ברודער (די פרוי האט געהייסען אסתר שפרה) איך בעט אייך זאגט מיר דעם אמת איהר הייסט לייב בן ר׳ אליעזר? דער בעה״ב האט איהם גיענטפערט אמת איך הייס לייב ב״ר אליעזור און מיין שוועסטער האט געהייסען אסתר שפרה. נאר וואס פאלט דיר איין אז די האסט גיזעהן מיין שוועסטער און באלטע זי איז דאך שוין לאנג טוידט און אויב די גלייבסט מיר ניט קום וועל איך דיר ווייזען איהר קבר. דער מענש האט זיך שטארק פערווינדערט און ער האט פערשטאנען אז דאס איז ניט קיין פשוט׳ע זאך אז זי איז צו איהם געקומען פון יענער וועלט איהם מוחל זיין:

האט ער געזאגט צום בעל הבית איך זעה מען האט דיך מזכה געוועזען מן השמים די זאלסט קענען חתונה מאכען דיין טאכטער ע״כ נעם דיר צו דאס געלד ווייל די ביסט דער מענש וואס איך זוך. און ער האט איהם דער ציילט די גאנצע מעשה פון אהנהייב ביז דעם סוף אז דער קאזיניצער מגיד האט איהם געשיקט קיין לובלין צום רבין און דער רבי פון לובלין האט איהם געשיקט קיין באלטער און האט איהם געזאגט אז דארט וועסטו זי געפינען ער האט באלט אזוי געטוהן און ער האט זי געפינען אין באלטער און זי האט איהם געהייסען געבין איהר ברידער דאס געלד. דער בעל הבית איז נבהל ונשתומם געווארען און ער האט געזאגט צו דעם מענש מאהל מיר אויס איהר געשטאלט וועל איך וויסען אויב די זאגסט אמת. דער מענש האט איהם אויסגעמאהלט איהר געשטאלט האט דער

בעה״ב

בעה״ב גֶעזאָגט דאָס איז טאַקע מיין שוועסטער און מן השמים האָט מען זי גֶעשיקט פאַר מיינעט וועגען איך זאָל קענען חתונה מאַכען מיין טאָכטער. זאָל דיר השי״ת העלפען דאָס מיין שוועסטערס ברכות זאָלען מקוים ווערען די זאָלסט האָבען זוהן תלמודי חכמים. דער מענש איז אַהיים געפאָהרען און איז געקומען צום רבי׳ן און ער האָט איהם דערציילט די גאַנצע מעשה ווי אַזוי עס איז איהם דערגאַנגען אויף דעם וועג. האָט איהם דער רבי געזאָגט די זאָלסט וויסען אַזוי ווי די האָסט אָבגעלאָזט דעם שודיך איז אויף דיר נגזר געוואָהרען אַז די זאָלסט ניט האָבען קיין קינדער יעצט אַז זי האָט דיר מוחל געווען וועסטו שוין געהאָלפען ווערען מיט קינדער. דער מענש איז טאַקע געהאָלפען מיט זוהן תלמודי חכמים. פון דאַנען זעהן מיר ווי אַמענש דאַרף זיין געהוטען מיט אָבלאָזען איין שידוך. און על פי רוב זעהט מען טאַקי אַז עס שאַדט יעדען איינעם וואָס לאָזט אָב אַ שודיך השי״ת זאָל העלפען יעדען מענש אַז ער זאָל טרעפען ביים ערשטען מאָהל זיין רעכטען זיווג און מיר זאָלען אָבגעהיטען ווערען פון אַלעס שלעכטס.

א ווינדערליכע מעשה פון בעש"ט מיט דעם רבי'ן ר' בער פון מעזריטש וצ"ל.

ווען דער רבי ר' בער האט געהערט דאס גרויסקייט פון בע"ש אז ער איז א פועל ישועות און ער וויזט גרויסע מופתים. און דער רבי ר' בער איז געוועזען א גרויסער גאון און ער האט געהאט א גרויסע ידועה אויף און חכמת הקבלה. האט ער זיך נישט געוואלט גלייבען און די אלע מעשיות וואס מען דערציילט פון דעם בעל שם. ער האט זיך מיישב געוועזען און ער איז געפאהרען קיין מעזריטש צום בע"ש ער זאל זעהן צו דאס אלעס וואס מען דערציילט איז אמת. דער רבי איז געוועזען א גרויסער מתמיד אזוי ווי ער איז געוועזען צוויי טעג און וועג און ער האט ניט געקענט לערנען אזוי פיעל ווי און דער היים האט ער חרטה געהאט וואס ער איז געפאהרען ער האט זיך אבער געשטארקט און ער איז געקומען קיין מעזיבוז ער האט גערעכענט אז ער וועט אריין קומען צום בעל שם וועט ער איהם זאגען תורה. דער בע"ש האט איהם דערציילט א מעשה אז ער איז אמאהל געפאהרען און וועג אריין און עס האט זיך איהם אויס געלאזט דאס ברויט און ער האט נישט געהאט קיין ברויט צו געבען דעם שמייסער האט זיך איהם מזדמן געוועזען א ערל און ער האט געטראגען א זאק ברויט און ער האט ביי איהם געקויפט דאס ברויט און ער האט געהאט צו געבין זיין ערל דעם שמייסער. און נאך אזעלכע מעשיות האט ער איהם דערציילט. און דעם צווייטען טאג האט איהם דער בע"ש דערציילט ער איז אמאהל געפאהרען און וועג און ער האט נישט געהאט קיין היי צו געבען זיינע פערד האט זיך מזדמן געוועזען א ערל מיט היי האט ער ביי איהם געקויפט היי און ער האט געהאט צו געבען זיינע פערד צו עסען וכדומה נאך אזעלכע מעשיות

האט

האָט ער איהם דער ציילט. און די אַלע מעשׂיות איז געוועזען בעהאַלטען גרויסע חכמות נאָר דער רבי ר׳ בער האָט ניט פערשטאַנען זיין כונה איז ער געקומען אויפזיין אַכסניא און ער האָט געזאָגט דעם שמייסער איך וואָלט נאָך געוואָלט הייגט פאָהרען נאָר וויל עס איז באַלד נאַכט ע״כ וועלען מיר דאָ נעכטיגען ביז די לבנה וועט אויף שיינען עס וועט ווערין ליכטיג וועלין מיר אַ וועק פאָהרען:

נאָך האַלבע נאַכט ווען דער רבי ר׳ בער האָט זיך צו געגרייט צום פאָהרין האָט דער בע״ש געשיקט זיין משמש צום רביין ר׳ בער אַז ער זאָל קומען צו איהם. און דער רבי ר׳ בער איז תיכף. געגאַנגען צום בע״ש. דער בע״ש. האָט איהם געפרעגט די קענסט לערנען? יאָ האָט ער געענפערט האָט איהם דער בע״ש געזאָגט אמת איך האָב טאַקי געהערט אַז די קענסט לערנען. האָט איהם דער בע״ש ווייטער געפרעגט האָסטו אַ ידיעה בחכמת הקבלה? האָט ער איהם געענטפערט יאָ. האָט דער בע״ש געפרעגט דעם רביין ר׳ בער אַ מאמר פון ספר פרי עץ חיים. האָט דער רבי ר׳ בער גענומען דאָס ספר און ער האָט זיך גוט בעקלעהרט און דעם פשט און ער האָט געזאָגט דעם פשט דעם בע״ש. האָט איהם דער בע״ש געזאָגט די חייסט גאָר ניט. האָט דער רבי ר׳ בער נאָך אַמאָהל אַכטונג געגעבען און ער האָט געזאָגט צום בע״ש דער פשט איז פאָרט אַזוי ווי איך זאָג און אויב איהר ווייסט אַ בעסערין פשט זאָגט מיר וועלין מיר זעהן ווער עס זאָגט גוט. האָט דער בע״ש געזאָגט צום רביין ר׳ בער שטעל דיך אויף. דער רבי ר׳ בער האָט זיך אויף געשטעלט. און דעם מאמר איז געוועזען פיעל שמות פון מלאכים און אַזוי ווי דער בע״ש האָט אָהנגעהויבען צו זאָגען דעם מאמר איז די שטיב פיעל געוואָרען מיט ליכט און אַ פלאַם פייער האָט געפלאַקערט אַרום זיי. זיי האָבען געזעהן בחיש די מלאכים און שטיב. דער בע״ש האָט געזאָגט צום רביין ר׳ בער אמת דער פשט איז אַזוי. ווי די האָסט געזאָגט נאָר דיין לימוד איז אָהן אַ נשמה. דער רבי ר׳ בער האָט געהייסען זיין בעל עגלה אַהיים פאָהרען און ער איז איבער געבליבען ביי דעם בע״ש און ער האָט ביי איהם געלערענט און ער איז געוואָרען זיין גרעסטער תלמוד זי״ע:

אַ ווינדערליכע מַעֲשֶׂה מֵהָרַב הַצַּדִּיק ר' פִּנְחָס מִקָארִיץ זצ"ל וָואס דֶער רֶבִּי ר' יִשְׂרָאֵל מֵרִיזִין הָאט זִי דֶער צֵי לְט.

דֶער שפּאָלֶער זֵיידֶע האָט געהאַט אַ מקורב דער רבי האָט איהם שטאַרק ליעב געהאַט. נאָר ער האָט ניט געהאַט קיין קינדער. ער האָט יעדענס מאָהל וואָס ער איז געקומען קיין שפּאָלע צום רבי'ן פלעגט ער זיך מזכיר זיין ביי דעם רבי'ן ער זאָל פאַר איהם מתפלל זיין אַז ער זאָל געהאָלפען ווערין מיט קינדער. דער רבי האָט איהם אַלע מאָהל מדחה געוועזען מיט אַנדערע תרוצים. אַמאָהל איז דער חסיד געפאָהרען קיין שפּאָלע און ער האָט ביי זיך אָב געפּאַסט אַז ער זאָל ניט אַוועק פאָהרען פון רבי'ן ביז ער וועט איהם מבטיח זיין אַז ער וועט געהאָלפען ווערען מיט קינדער און ער איז טאַקע געקומען צום רבי'ן און איז צו איהם צו געגאַנגען און האָט איהם געזאָגט רבי העלפט מיר. זייט מתפלל איך זאָל געהאָלפען ווערען מיט קינדער. האָט איהם דער רבי געענטפערט לאָז מיך יעצט אָב. איך בין טרוד און אַ זאַך וואָס איז נוגע דעם כלל ישראל. האָט דער חסיד ביי זיך געטראַכט יעצט איז דאָך די בעסטער צייט איך זאָל געהאָלפען ווערען. אַזוי ווי דער רבי וועט יעצט מעורר רחמים זיין פאַר דעם כלל ישראל וועגען, וועל איך אויך געהאָלפען ווערען. איך וועל ניט אָב טרעטען פון רבי'ן איך וועל איהם אַזוי לאַנג דערקוטשען ביז ער וועט מיר מבטיח זיין אַז איך זאָל האָבין קינדער ער האָט אַזוי געטוהן ער האָט בשום אופן נישט געלאָזט דעם רבי'ן מעמיק זיין און זיינע טיפע געדאַנקען נאָר ער האָט געהאַלטען און איין ווייגען פאַר דעם רבי'ן אַז ער זאָל אויף איהם רחמנות האָבען און זאָל אויף איהם מתפלל זיין אַז ער זאָל געהאָלפען ווערען. דער רבי האָט זיך ביי איהם גיבעטען און האָט איהם געזאָגט לאָז מיך צורי'ה אויב די וועסט מיך נישט אָב לאָזען וועט מיט דיר גאָר נישט גוט זיין. דער חסיד האָט זיך אָבער איין געעקשנ'ט און האָט בשום אופן ניט געוואָלט אָב טרעטען. ער האָט ביי זיך געטראַכט איך בין זיכער אַז דער רבי וועט מיר גאָר ניט טוהן ער איז זעהר אַגוט הערצוגער מענש וועט ער מיך ניט מעניש זיין.

דֶער רבי איז שטאַרק און כעס געוואָרען אויף דעם חסיד ווייל ער האָט איהם מבלבל געוועזען פון אַ זאַך וואָס עס איז נוגע דעם כלל ישראל האָט ער געזאָגט צום חסיד איך שווער אַז די וועסט ניט האָבען קיין קינדער זייט די וועסט לעבען. האָט דער חסיד געזאָגט צום רבי'ן אַז איך

קען

קען ביי אייך ניט געהאלפען ווערין זעה איך אז איך געהער ניט צו אייך ע״כ מוז איך אוועק פאהרען פון אייך און מיר זוכען א צווייטען רבי׳ן דער חסיד איז אהיים געפאהרען זייער טרויעריג וויל ער האט געוויסט אז דעם רבי׳נס ווערטער וועלען עושה רושם זיין און הימעל ער האט זיך שוין כמעט מייאש געוועזען פון קינדער האבין:

אמאהל איז דער חסיד געפאהרען קיין קארין אויף א יריד נאך דעם יריד איז ער ארייין געגאנגען אין בית המדרש אריין האט ער גיזעהן ר׳ פנחס קארצער זיצען און לערנען דאס איז נאך געוועזען איידער ער איז נתגלה געווארען אז ער איז א איש קדוש. נאר דער חסיד האט גיזעהן זיין לערנען און זיין התנהגות האט ער גיזעהן אז ער איז א איש אלהים. האט דער חסיד גיפרעגט ביי די מענשען וואס זענין געוועזען אין בית המדרש פון וואס זיין פרנסה איז? האט מען איהם גיענטפערט אז ער איז א גרויסער ארימאן און ער לערינט תורה מתוך הדחק ער לייד ממש הינגער. עס איז דאמאלסט געוועזען פאר פסח און ר׳ פנחס׳על האט גיגעבין א זיפץ און ער האט געזאגט ער האט מורא ער זאל ניט דארפען מבטל זיין דאס לערנען כדי ער זאל זוכען געלד אויף פסח. מען האט דאס דער ציילט דעם חסיד האט זיך דער חסיד געטראכט יעצט איז געקומען די צייט וואס איך קען געהאלפען ווערען:

און ער איז אהיים געגאנגען צו ר׳ פנחס ווייב און ער האט זי געפרעגט צו זי האט געלד אויף יום טוב? האט זי איהם גיענפערט אז זי האט ניט קיין פרוטה. האט דער חסיד ארויס גענומען געלד און ער האט איהר געגעבען און ער האט איהר געהייסען קויפען אלעס וואס מען דארף אויף פסח מצות שמירה און עופות און וויין און ער האט געקויפט א טיש מיט שטולען און ער האט געהייסען אהנגרייטען אויף יום טוב אלעס בהרחוה וויל ער וויל דא זיין יום טוב. און ער האט זי געבעטען אז זי זאל נישט דערציילען פאר איהר מאן ביז פסח ביי נאכט. זי האט גענומען דאס געלד און האט אזוי געטוהן אזוי ווי דער הסיד האט זי געהייסען. און דער חסיד איז אלע מאהל ארייין געקומען זעהן וואס עס פעהלט נאך. צו מען דארף נאך געלד ער האט געזעהן אז ער זאל אלעס זיין אהן געגרייד אויף דעם בעסטען אופן גלייך ווי ביי דעם גרעסטען גביר ער האט געהייסען קויפען גרויסע ליכט אויף יום טוב זיי זאלען זיך ברענען א לאנגע צייט. ר׳ פנחס׳ל האט זיך געוואונדערט וואס זיין ווייב לאזט איהם צו רוה זי רעדט איהם ניט קיין געלד. ער האט זיך נישט וויסענדיג געמאכט ער האט זי גאר נישט איבער

גיפרעגט

גיפרעגט ווי זי וועט נעמען געלד אויף פסח וויל ער האט זיך זייער
גיפרעגט ווי זי וועט נעמען געלד אויף פסח וויל ער האָט זיך זייער
נעפריידט אַז זי דערקוטשעט איהם ניט און ער קען זיצען און לערנען. ערב
פסח איז ער געגאַנגען אין מקוה אַריין און האָט זיך טובל געוועזען לכבוד
יום טוב און איז צוריק געגאַנגען און בית המדרש אַריין און האָט זיך
געזעצט לערנען. דער גביר האָט געקויפט גוטען ווין אויף אַרבע כוסות און
ער האָט געקויפט פאַר ר׳ פנחס וועגען מלבושים אויף יום טוב און פאַר זיין
גאַנץ בני בית וועגען :

ביי נאַכט איז ר׳ פנחס׳ל געגאַנגען אין בית המדרש אַריין דאַווינען און
דער צייט וואָס ר׳ פנחס׳ל איז געוועזען און בית המדרש האָט דער
חסיד צו געגרייט אַלעס וואָס מען דאַרף צום סדר און ער האָט אָהנגיצינדין
אַ סאַך ליכט און שטיב איז געוואָהרען ליכטיג. ר׳ פנחס׳ל איז אַ היים
געקומען פון בית המדרש און ער האָט גיזעהן ווי עס איז און שטיב ליכטיג
און עס איז אַלעס אָהנגעגרייט אויף דעם בעסטען אופן. איז ער געוואָרען
זייער פריילך און ער האָט גיפרעגט ווער עס האָט דאָס אַלעס אָהנגעגרייט
און זיין ווייב האָט איהם צו געטראָגען דאָס נייע מלבוש וואָס דער אורח
האָט געקויפט פאַר זייניט וועגען. ר׳ פנחס׳ל האָט גיגעבען דעם אורח שלום
און ער האָט מיט איהם גאָר ניט גירעדט נאָר ער האָט זיך גיזעצט צום
סדר און ער האָט אָבגירעכט דעם סדר מיט גרויס התלהבות. און מיטען
דעם עסין האָט ר׳ פנחס׳ל גיפרעגט דעם אורח וואָס טוהט איהר דאָ וואָס
איז אייער מבוקש. ער האָט פערשטאַנען אַז ער האָט עפּיס אַ בקשה. דער
אורח האָט דערציילט ר׳ פנחס׳לען אַז ער איז ביז יעצט געפאָהרען צום
שפּאָלער זיידען און דער שפּאָלער זיידע האָט געשוואָהרען אַז ער וועט ניט
האָבען קיין קינדער יעצט בין איך געקומען צו איין אַז איהר זאָלט מיר
העלפען איך זאָל געהאָלפען ווערען מיט קינדער האָט ר׳ פנחס׳ל געזאָגט
אויב איך האָב עפּיס אַ זכות און הימעל שווער איך אַז אין אַ יאָהר אַרום וועט
איהר האָבען אַ קינד צום לעבען און עס איז אַזוי גיוועזען ער איז געהאָלפין
געוואָרען מיט אַ בן זכר :

זער רבי מרוזין האָט דערציילט אַז אַזוי ווי ר׳ פנחס׳ל האָט געשוואָהרען
אַז ער וועט געהאָלפען ווערין מיט אַ בן זכר איז געוואָרען אַ רעש
אין הימעל וועמעס שבועה מען זאָל מקיים זיין האָט מען געפּסק׳ענט מען
זאָל זעהן ווער עס האָט נאָך קיינמאָהל ניט געשוואָהרען אַפילו אויף אמת
זיין שבועה זאָל מען מקיים זיין. האָט מען גיזעהן אַז דער שפּאָלער זיידע
האָט

האט שוין אמאהל געשוואהרען און ר' פנחס'ל האט נאך קיינמאהל ניט געשוואהרען האט מען ר' פנחס'עלס שבועה מקיים געווען ז"ע:

א וואונדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל.

דער רבי ר' משה לייב מסאסוב פלעגט צו פאהרען אויף ירידים [illegible] אפשר דארף מען א יוד עפּיס העלפען אזוי ווי עס קומט אויס אויף א יריד איינעם ווערט צו בראכען דער וואגען און איינעם בעדרעהט זיך דער וואגען און מען דארף איהם העלפען פלעגט ער צו פאהרען כדי ער זאל העלפען ער האט געוואלט מקיים זיין אזעלכע מצות וואס און דער היים האט ער זיי ניט געקענט מקיים זיין ווייל און דער היים קען דאך איהם יעדער איינער וועט מען דאך איהם ניט לאזען טוהן אזעלכע ארבייט. אמאהל האט ער געזעהן אז מען האט געברענגט אויף דעם יריד קעלבער און זיי ליגען געבינדען און קיינער גיט זיי ניט קיין וואסער צו טרינקען איז דער רבי געלאפען צו אברינע און ער האט אנגעשעפט א כלי וואסער און ער האט אנגעטרינקען די קעלבער. א צווייטער סוחר האט געזען ווי ער טרינקט אהן די קעלבער. האט ער צו איהם געזאגט טרינק מיינע קעלבער אויך אהן איך וועל דיר בעצאהלען ער האט גענומען די כלי און האט געוואלט געהן נאך וואסער איז צו געקומען אמענש וואס ער האט איהם דערקענט און ער האט איהם געפרעגט רבי וואס טוהט איהר דא? איז ער תיכף אוועק געגאנגען פון דארט ער האט ניט געוואלט אנמאכען קיין רעש זכותו יגן עלינו:

נאך א מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל

אמאהל אין ערב יום כפור בעת דער גאנצער עולם איז געגאנגען און שוהל אריין צו כל נדרי אין דעם רבי'נס בית המדרש איז אויך שוין געווען פיעל מיט חסידים און זיי האבען געווארט אויף דעם רבי'ן דא,

דער רבי איז אָבער ניט געקומען. ער האָט אָבער אָהנגעזאָגט זיינע חסידים אַז אויב ער וועט זיך אַמאָהל פערשפּעטיגען זאָלען זיי אויף איהם ניט וואַרטען און זיי זאָלען דאַווינען. האָבען יעצט די חסידים ניט געוואַרט אויף איהם און האָבען אָהנגעהויבען זאָגען כל נדרי אָהן דעם רבי׳ן. און מיטען דאַווינען איז דער רבי אָהנגעקומען. די חסידים האָבען אָהנגעהויבען חוקר ודורש זיין פאַר וואָס דער רבי איז געקומען אַזוי שפּעט זענען זיי געוואָהר געוואָרען אַז בעת ער איז געגאַנגען דאַווינען האָט ער געהערט וויינען אַ קינד איז ער צו געגאַנגען זעהן וואָס דאָרט איז. האָט ער געזעהן אַז עס איז קיינער ניט דאָ און דער היים נאָר דאָס קינד איז אַליין די עלטערין פון דעם קינד זענען געגאַנגען דאַווינען און זיי האָבען איבער געלאָזט דאָס קינד אַליין. דער רבי האָט רחמנות געהאַט אויף דעם קינד און ער האָט עס פערשפּיעלט ביז עס איז אַנטשלאָפען געוואָרען דעמאָלס איז הערשט דער רבי געגאַנגען און בית המדרש אַריין דאַווינען און ער איז שוין אָהנגעקומען און מיטען דאַווינען. זי״ע:

נאָך אַ וואונדערליכע מעשה פון רבי׳ן ר׳ משה לייב סאַסובער זצ״ל.

און אַ דאָרף איז אַ אשה געגאַנגען שוועהר צום קינד האָט מען געשיקט אַ שליח צום רבי׳ן ר׳ משה לייב ער זאָל אויף איהר מתפלל זיין. דער שליח האָט ניט געקענט דעם רבי׳ן ער איז אַריין געקומען קיין סאַסוב צוויי אַ זייגער ביינאַכט און ער האָט ניט געוויסט ווי צו געהן. אויף דער גאַס איז געוועזען פינצטער האָט ער געזעהן פון דער וויטענס ווי עס לייכט זיך אין איין שטיב איז ער צו געגאַנגען און דאָס איז געוועזען דעם רבי׳נס הויז און דער רבי איז שוין געוועזען אויף. דער שליח האָט אָנגעקלאַפּט ביי דער טיהר. דער רבי האָט איהם געעפענט די טיהר. ער האָט געפרעגט דעם רבי׳ן צו ער וועט קענין דאָ נעכטיגען דער רבי האָט איהם געגעבען אַ ביסעל יי״ש צו טרינקען און ער האָט איהם געפרעגט וואָס ער טוט דאָ? האָט ער איהם געענטפערט אַז מען האָט איהם געשיקט צום רבי׳ן פון אַ דאָרף אַז אַ אשה געהט שוועהר צום קינד דער רבי זאָל אויף איהר מתפלל זיין האָט איהם דער רבי געזאָגט ווי וועסטו יעצט געהן עס איז דאָך פינצטער לעג דיך שלאָפען און דער פריה וועל איך מיט דיר געהן צום רבי׳ן און איך וועל

פאר דיר ריידען ווייל איך בין ביי איהם חשוב. דער ווייל האט ער איהם גיפרעגט ווי אזוי די יולדת הייסט און ווי אזוי איהר מוטער הייסט. דער רבי איז אריין געגאנגען און קעך אריין און ער האט איהם אריין גיבראכט עסין און ער האט איהם געגרייט צום טיש דער שליח האט אב גיגעסן נאך דעם האט איהם דער רבי גיבעט א גילעגער און דער שליח האט זיך געלייגט שלאפען. און דער פריה האט זיך דער שליח אויף געהויבען האט ער זיך בערעכענט וואס האב איך דא געטוהן מען האט מיך געשיקט איך זאל געהן צום רביין מזכיר זיין די יולדת צום סוף האב איך גיגעסען און געטרינקען און זיך געלייגט שלאפען. האט איהם דער רבי געזאגט. דער רבי האט מיר געזאגט אז זי האט שוין געהאט א יונגעל (דער שליח האט גירעכינט אז דאס איז ניט דער רבי) געה און זאג א בשורה צו איהרע קרובים וואס זיי וואהנען הי'ער אז זי האט געהאט א בן זכר. דער שליח איז ארויס גיגאנגין פון רביינס שטיב ווי א צעמישטער ער האט ניט געוויסט וואס מיט איהם איז גישעהן. ווי ער איז ארויס געגאנגען איז ער געוואהר געווארען אז דאס איז גיוועזען דער רבי. דער רבי אליין האט זיך מיט איהם געפארעט ער האט מקוים גיוועזען מצות הכנסת אורחים כהוגן. ווייל ווען ער זאל גיוועזען וויסען אז דאס איז דער רבי וואלט ער דאך ניט גיוועזען געלאזט אז דער רבי זאל זיך מטריח זיין פאר זיינעט וועגין זי"ע:

א וואונדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל וואס ר' פאוויש מבאלשעווץ האט זי דערציילט.

ר' פייוויש מבאלשעווץ איז געפארען צום רבין ר' אלימלך מליזענסק נאך דעם ווי דער רבי ר' אלימלך איז נפטר געווארען און ר' פייוויש איז שוין געוועזען אלט האט ער געוואלט פאהרען קיין סאסוב צום רביין ר' משה לייב נאך דעם איז איהם איינגעפאלען און געדאנק אז עס איז ניט שעהן פאר אזא מענש (דער ר' פייוויש איז געוועזען א בעל מדרגה יגו') צו פאהרען צו אהיינטיגען רבין נאך דעם רבין ר' אלימלך. ער האט אבער פארשטאנען אז דאס איז מעשה שטן האט ער אויף דעם ניט געקוקט דער שטן איז אבער אויך ניט קיין שוטה ער זעהט אז העלפט ניט די עצה גיט ער זיך א אנדערע עצה און ריידט איהם איין, וואס! עס איז דאך

ווינטער און די ביסט דאָך אַ אַלטער מאַן ווי אַזוי קענסטו דיך איינשטעלען און אַ סכנה צו פאָרען און אַזאַ קעלט. ער האָט אָבער פערשטאַנען אַז דאָס איז אויך מעשה שטן און ער האָט אויף דעם אַלעמען ניט געקוקט ער איז געפאָרען אין דער קעלט. אויף דעם וועג איז איהם איינגעפאַלען אַ ספק אפשר איז דער רבי נישט דאָ און דער היים ווייל דער רבי ר' משה לייב פלעגט אַרום צו פאָהרען. דער ספק האָט איהם שוין אָביסעל טרויעריג געמאַכט ווייל די קעלט איז זייער שווער געוועזען. און בעזונדער דער ספק אפשר איז דער רבי נישט דאָ אין דער היים איז די גאַנצע נסיעה און דאָס ליידען בחנם:

דמאלסט איז דער רבי ר' הירש זידיטשיבער (איידער ער איז געוועזען רבי) געוועזען און סאַסוב פליצלינג האָט איהם דער רבי אַריין גערופען און ער האָט איהם געזאָגט פאָהר תיכף אַהיים. דער רבי ר' הירש האָט זיך ביי איהם אָנהגעהויבען זייער צו בעטען ער זאָל איהם ערלויבען דאָ צו זיין ביז עס וועט ווערען לינדער אין דראָסען. דער רבי האָט געזאָגט די מוזט שוין אַהיים פאָהרען. ער האָט זיך געמוזט דינגען אַפיהר און איז אַהיים געפאָהרען ער איז בעקומען און מיט וועג האָט ער געזעהן פון דער וויטענס ווי אַ וואָגען האָט זיך איבער געדרייט ווייל עס איז זייער אַ שלעכטער וועג און דער וואָגען איז געוועזען ר' פייוועשעס וואָגען דער וואָגען האָט זיך איבער געדרייט און ר' פאַוויש איז אַרויס געפאַלען ר' פייוויש האָט שטאַרק געציטערט עס איז איהם געווען זייער שלעכט ער האָט שטאַרק געליטען אויף דעם וועג פון דער קעלט און ער האָט נאָך אַלעס מורא געהאַט אפשר איז דער רבי נאָך נישט דאָ אין דער היים און זיין גאַנצע פלאַגע איז גאָר בחנם. ווי דער רבי ר' הירש האָט דערזעהן פון דער וויטענס ווי דער וואָגען האָט זיך איבער געדרייט איז ער אַראָב געשפרינגען פון זיין וואָגען און איז צו געלאָפען העלפען די מענשען זיי אויף הייבען און דעם וואָגען אויף שטעלען. ווי דער רבי ר' הירש איז געקומען צו דעם וואָגען און ער האָט געזעהן פייוישען ליגען האָט ער איהם אויף געשטעלט און ער האָט איהם געגעבען שלום. ר' פייוויש האָט איהם געפרעגט צו דער רבי ר' משה לייב מסאַסוב איז דאָ און דער היים? האָט דער רבי ר' הירש איהם גיענטפערט אַז ער איז אין דער היים:

האט ר' פאַוויש דערציילט ר' הירשען אַלעס וואָס ער האָט געהאַט ביי דער נסיעה. און ר' הירש האָט דערציילט ווי זיין רבי האָט איהם אַריין גערופען און ער האָט איהם געהייסען תיכף אַהיים פאָהרען אָהן אַ שום

הירוץ

תירוץ. האבען זיי פערשטאנען אז דאס איז געוועזען יעם רבינ'ס כוונה כדי ער זאל א קענען פאהרען ר' פיישען ווייל דער רבי האט געזעהן זיינע סיבות אויף דעם וועג איז ר' הירש צוריק מיט ר' פייווישען קיין סאסוב. דער זכות פון די צדיקים זאל אינז ביי שטיין מיר זאלען געהאלפען ווערן בכל טוב אמן:

נאך א מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל וואס דער רבי ר' הירש זידיטשובער האט זי דערציילט

דער רבי הירש זידיטשובער האט דערציילט בזה הלשון. איך בין געוועזען דעם רביי'ן ר' משה לייבס א תלמוד אמאהל האב איך געוואלט זעהן ווי אזוי ער רעכט אב חצות. האב איך זיך בעהאלטען און שטיב דער רבי זאל מיך ניט זעהן כדי איך זאל זעהן זיין התנהגות. האלבע נאכט האט זיך דער רבי אהנגעטוהן קריסטליכע מלבושים און ער האט גענומען א גראב שטיק האלץ און א האק און דער האנד אריין און ער איז ארויס געגאנגען און דרויסען. איך בין איהם נאך געגאנגען ער זאל מיך ניט זעהן ביז ער צו געקומען צו איין שטיב וואס דארט האט א אשה געבאהרען א קינד אין דער צייט. און די אשה איז געוועזען זייער ארום. און שטיב איז געוועזען זייער קאלט עס איז געוועזען אין ווינטער און די יולדת האט געציטערט פאר קעלט דער רבי האט געזאגט צו דער יולדת אויף פויליש איך האב א שטיק האלץ צו פערקויפען קויף עס ביי מיר איך וועל עס אויך פערקויפין וואלוועל. האט די יולדת געענטפערט איך האב ניט אפילו קיין איין פרוטה. האט ער איהר געענטפערט געלד וועל איך ביי דיר נעמען מארגען נעם נאר צו דאס האלץ. האט זי געענטפערט וואס וועט מיר העלפין דאס האלץ עס איז דאך גראב איך דארף דאך מען זאל עס צו האקען אויף קליינע שטיקלעך און איך האב דאך ניט קיין האק. האט ער איהר געענטפערט איך האב א האק און איך וועל דיר צו האקען דאס האלץ. אויף קליינע שטיקלעך און ער האט געזאגט תיקון לאה. און נאך דעם האט ער איין געהייצט דעם אויבען און ער האט אהנגעהויבען צו זאגען תיקון רחל און איז אהיים געגאנגען און ער האט אויס געטוהן די קריסטליכע מלבושים און ער האט זיך אהנגעטוהן זיינע מלבושים זיינע:

א גוט ווארט פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל.

דער רבי ר' משה לייב האט געזאגט אז ער האט זיך אויסגעלערינט אהבה פון א דארפסמאן. א דארפסמאן איז אמאהל געזעסען און געטרונקען מיט נאך עטליכע דארפסלייט זיי זענין אביסעל שיכור געווארען האט ער גיפרעגט א צווייטען די האסט מיך ליעב? האט איהם דער צווייטער גיענטפערט איך האב דיך גוט ליעב האט ער איהם געזאגט די זאגסט אז די האסט מיך ליעב און די ווייסט ניט וואס מיר פעהלט ווען די זאלסט מיך באמת ליעב האבען וואלסטו געוויסט וואס מיר פעהלט האט דער צווייטער געשוויגען און ער האט איהם גאר ניט גיענטפערט. פון דאנען האט ער זיך אויסגילערינט אז ליעב צו האבען א יוד דארף מען וויסען וואס עס פעהלט איהם און אז עס איז א יוד שלעכט דארף ביי איהם זיין ווי עס איז איהם שלעכט. דאס הייסט מען האט ליעב א יוד!

א וואנדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק עם הרב ר' שלום מבעלז זצ"ל.

דער רבי ר' שלום מבעלז איז געפאהרען צום רבי'ן מלובלין און צום רבי'ן ר' שלמה ליצקער. נאך זייער הסתלקות איז ער שוין ניט געפאהרען צו קיין רבי'ן. אמאהל איז ר' שלום געקומען אין דער שטאדט בעלקאן און ער איז איינגעשטאנען און אין אכסניא וואס דער בעל אכסניא איז געפאהרען קיין סטרעליסק. און דער בעל אכסניא האט געהאט א דבר נחוץ זיך מייעץ זיין מיט א רבי'ן. האט ער גיבעטען ר' שלום'ן אז ער זאל מיט איהם פאהרען קיין סטרעליסק. ר' שלום האט ביי זיך געטראכט ווי קומט אז דער מענש זאל מיך בעטען אז איך זאל מיט איהם פאהרען קיין סטרעליסק עס איז אסיבה מן השמים מן הסתם וויל מען פון הימעל אז איך זאל זיין און סטרעליסק ביי דעם רבי'ן ער האט צו געזאגט דעם

בעל

בעל אכסניא אז ער וועט מיט איהם פאָהרען קיין סטרעלסק. אבּיסעל שפּעטער איז דער בעל אכסניא צו געקומען צו ר׳ שלום און ער האָט איהם גיבּעטען אזוי ווי ער האָט ניט קיין צייט צו פאָהרען ע״כ בעט ער איהם אז ער זאָל אליין פאָהרען איך וועל אייך דינגען א פיהר און איך וועל אייך אויסהאלטען אַלע אייערע הוצאות. דער ר׳ שלום האָט זיך זייער בּעוואונדערט היתכן ווי געמט זיך אַזאַ שטאָלצקייט צו דעם בעל אַכסניא אז ער זאָל איהם מאַכען פאַר אַ שליח ווייל ר׳ שלום איז שוין גיוועזען בעאַמיסט אויף דער וועלט ער האָט זיך געפיהרט רבי׳ש לכן איז איהם די זאַך גיוועזען אַ פלא:

נאָך ר׳ שלום האָט אָבּער פערשטאַנען אַז דאָס איז זיכער השגחת הבורא אַז ער זאָל פאָהרען קיין סטרעלסק האָט ער גיענטפערט דעם בעל אַכסניא אַז ער איז גרייט צו פאָהרען. דער בעל אַכסניא האָט איהם גידינגען אַ פיהר און ער האָט איהם מיט גיגעבען געלד אויף הוצאות און ער איז געפאָהרען קיין סטרעלסק. ער איז אַריין געקומען קיין סטרעלסק האָט דער רבי געהאַלטען און מיטען דאַווינען איז ר׳ שלום אויך געגאַנגען און רבּינ׳ס בית המדרש אריין דאַווינען און ער האָט זיך גישטעלט לעבּען דעם רבּי׳ן ווי ער האָט געהאַלטען פאַר שמונה עשרה האָט ער גיקלערט צו ער מעג דאָך דאַווינען שמונה עשרה צו ניט ווייל דער דין איז אַז אַ מענש טאָהר ניט דאַווינען אונטער זיין רבּי׳ן האָט ר׳ שלום גיקלעהרט צו דער רבי ר׳ אורי הייסט זיין רבי צו ניט ווייל ער איז דאָך הערשט געקומען צו איהם דאָס ערשטע מאָהל קען זיין אז ער הייסט נאָך ניט זיין רבי אַזוי בּיי איהם געבליבּען במוסכם אַז ער זאָל זיך אָב ריקען און דער זייט אַריין און ער האָט אַזוי געטוהן און ער האָט זיך געשטעלט שמונה עשרה און דער זייט

נאָך דעם דאַווינען איז ר׳ שלום אַריין געגאַנגען צום רבּי׳ן נעמען שלום האָט איהם דער רבּי גיפרעגט וואָס האָסטו אַזוי גיקלערט בּיי דעם דאַווינען צו איך בּין דיין רבי צו ניין און דאָך איז בּיי דיר געבליבּען אַז איך בּין יאָ דיין רבּי. ר׳ שלום איז זייער נתפעל געוואָרען פון דעם רבּי׳נס רוח הקודש אַז ער האָט גיזעהן מיט רוח הקודש וואָס ער האָט געטראַכט האָט ער איהם אויף זיך מקבל גיוועזען פאַר אַ רבּי׳ן זכות הצדיקים יעמוד לנו ולכל ישראל אמן:

וויא אזוי דער יוד הקדוש איז געפאהרען קיין לובלין.

דער הייליגער רבי ר׳ יעקב יצחק זכרונו לברכה פון פשיסחא וואס מען האט איהם גערופען „יוד הקדוש״ האט געוואהנט און זיינע יונגע יאהרען אין אפט. דען ער איז דארט געוועזען א איידעם. פון איינעם וואס ער האט געהאלטען א ראזלעוונע און די ראזלעוונע איז געוועזען אויף זיין שוויגערס נאמען זי האט געהייסען גאלדעלע און זי האט איהם געגעבען עטליכע יאהר קעסט און ער איז געזעסען און געלערענט יומם ולילה. און ער איז געוועזען מפורסים און דער גאנצער שטאדט פאר א גרויסען גאון אבער פאר קיין חסיד האט מען איהם נישט געהאלטען. און דאמאלסט איז אין אפט געוועזען אסאך יונגע לייט וואס זיי זענען געוועזען מפורסם און תורה און חסידות. זיי פלעגען צו פאהרען טייל קיין לובלין. און א טייל קיין קאזעניץ און אין אפט אליין האט געוואהנט דער הייליגער „אוהב ישראל״ וואס ער איז דער נאך געוועזען דער מעזעבעזער רבי:

און ווייל דער יוד הקדוש איז זייער חשוב געוועזען ביי אלע יונגע לייט דורך גאונת האבען זיי איהם צו גערעדט אז ער זאל פאהרען צו א רביין אבער ער האט זיי נישט געוואלט פאלגען. אויך האט מען איהם געהאלטען אז ער איז זיך נישט טובל אין קיין מקוה. דען אין אפט איז געוועזען א טיפע מקוה מען האט געדארפען אראב צו גיין נײַנציג שטאפלען ביז דעם וואסער און עס איז נישט מעגליך געוועזען זי צו דערווארומען. דריבער איז זי זייער קאלט געוועזען און ווינטער איז זי געפרוירען געווארען. און אויך דורך דער טיפעניש איז געוועזען אשרעק אראב צו געהן איינער אליין. נאר עס פלעגען זיך צו נעמען צעהן פערזאן חסידים און זיי האבען געמאכט א גרויס פייער אז זיי זאלען זיך קענען דער ווארימען באלד אזוי ווי זיי זענען ארויף געקומען פון וואסער. און ווייל דער „יוד הקדוש״ איז קיינמאהל מיט זיי נישט געגאנגען האבען זיי גערעכענט אז ער איז זיך פאר געוויס קיינמאהל נישט טובל און קיין מקוה ווארען איינער אליין איז דאך איינמעגליך זיך טובל צו זיין:

אבער און אמת האט ער זיך אלע טאג טובל געוועזען איינער אליין. און ער האט זיך אזוי געפיהרט אז ער פלעגט אויף צו שטיין נאך האלבע נאכט און איז איינער אליין געגאנגען און מקוה אריין און האט קיין שום פייער נישט געמאכט נאר אזוי ווי ער איז ארויס געגאנגען פון וואסער האט ער זיך אהנגעטוהן און אהיים געגאנגען און אב געזעגט חצות. און

האט

האָט דערנאָך גילערענט עטליכע שעה קבלה און שטיב. דערנאָך פאַר טאָג האָט ער זיך צוריק געלייגט און בעט אַריין און האָט זיך אויפגעהויבען צו גיין און בית המדרש אַריין ווען דאָס בית המדרש איז שוין גיוועזען פיהל. און מען האָט נאָך דערקענט און זיינע האָהר אַז ער האָט זיך הערשט אויף געהויבען. ער איז מיט זיי קיינמאָהל ניט געגאַנגען אין מקוה אַריין דריבער האָבין זיי גירעכענט ער גייט ניט געוויס אין מקוה אריין. אויך האָבען זיי איהם קיינמאָהל נישט גיזעהן לערנען קיין קבלה אויך ניט קיין חסידות. ווייל ער פלעגט דאָס צו לערנען פאר טאָג אין דער היים. אויך האָבען זיי איהם ניט גיזעהן דאווינען און דער צייט און מיט מנין נאָר אמאָהל און עטליכע וואָכין אָבער און מעהרסטען טייל פלעגט ער צו דאווינען אליין און דער היים. ווייל ער איז גיוועזען דער ערשטער פון די רבי׳ס וואָס האָבען אָהנגעהויבין שפעט צו דאַווינען. און ער האָט ניט געוואָלט אַז די יונגע לייט זאָלען מיט איהם האָבען צו טוהן דריבער פלעגט ער אַליין צו דאַווינען אָהן מנין. און זיין שווער האָט געהאַט אַ גרויסען בוידעם מיט היי. וואָס די בעלי עגלות פלעגין דאָרט צו קויפען ווען זיי זענין אַ דורך געפאָהרען. פאַר די פערד עסין. און ער פלעגט שטענדיג צו קויפען שטרוי און היי און אַרויף לייגען אויפען בוידעם איז דער בוידעם שטענדיג פיהל גיוועזען און מען האָט איהם קיינמאָהל ניט אויסגעליידיגט:

אין דער יוד הקדוש געגאַנגען אויפען בוידעם און האָט זיך אויסגעליידיגט איין ווינקעלע עס זאָל קיינער דערפין ניט וויסען און פלעגט דאָרט צו דאַווינען מיט אַ גרויסען ברען און מיט הייליגע מורא פאַר השי״ת ער פלעגט דער נאָך ווען ער איז שוין גיוועזען רבי דערציילען אַז די ציין זענען איהם דאָרט אַרויס געפאַלען פאַר מורא פאַר השי״ת. און פון דעם אַז ער האָט דאָרט געדאַווינט האָט קיין שום מענש ניט געוויסט אויסער זיין ווייב האָט ער דערפון דערציילט. און האָט איהר געזאָגט אַז אויב זי וועט איהם ניט זעהן ביז און דער אויסגיזעצטער שעה זאָל זי איהם וויסען דאָרט אויפען בוידעם צו זוכען. דען ער איז אַ סאך מאָהל פאר חלשית געוואָרען ביים דאווינען. און מען האָט איהם געמוזט מינטערין איבער דעם האָט ער גימוזט איבער געבין דעם סוד צו זיין ווייב. און א סאך מאָהל פלעגט זי איהם טרעפען ליגען אויסגעצויגען פערחלשית און זי האָט איהם קוים גיקענט דערמינטערען. און אזוי פלעגט ער זיך צו פיהרען א לאנגע צייט:

אַמאָהל איז דער הייליגער „אוהב ישראל״ א דורך געגאנגען דורך זיין שווערס הויז און האָט זיך אָב געשטעלט און האָט געזיינט צו

די

די מענשען וואס זענען מיט איהם מיט געגאנגען, אז ער פיהלט זייער אגיטען ריח פון אגרויסען צדיק וואס איז דא און דעם הויז אז ער קען נישט אוועק געהן פון דאנען. האבען די מענשען גערעכענט אפשר איז דא א גרויסער צדיק וואס פאהרט א דורך און האט זיך דא אב געשטעלט. זענען זיי אריין געגאנגען און שטיב אריין און האבען געזוכט צווישען די אלע אורחים וואס זענען דאמאלסט דארט געוועזען. אבער זיי האבען נישט געטראפען אזוי א מענש וואס דער רבי זאל קענען האבען געמיינט. זענען זיי צוריק ארויס געגאנגען און האבען דאס געזאגט דעם הייליגען "אוהב ישראל" און זיי זענען פון דארט אוועק געגאנגען און האבען ניט געוויסט ווער דאס איז און אויף דעם צווייטען טאג האט זיך ווידער געטאפט אז דער "אוהב ישראל" איז געגאנגען דורך דעם הויז פון דעם "יוד הקדוש'ס" שווער. האט ער ווייטער דער שפוהרט אזוי אגיטען געשמאק. און די חסידים זענען ווייטער אריינגעגאנגען און שטיב אריין זוכען אבער זיי האבען ווייטער קיינעם נישט געטראפען וואס דעם רבינ'ס כוונה זאל זיין אויף איהם. אויף דעם בעל הבית איידעם איז קיינעם נישט איינגעפאלען צו קלערען אז דער רבי זאל איהם מיינען דען זיי האבען געוויסט אז ער איז א מתנגד און עס איז זיי גאהר נישט איינגעפאלען אז דער רבי זייערע זאל איהם מיינען דאס ער איז א צדיק ער זאל איהם פערשמעקען און זיי זענען ארויס געגאנגען פון שטיב און האבען ווייטער געזאגט אז זיי האבען קיינעם נישט געטראפען אז דער רבי זאל איהם קענען מיינען און זיי זענען ווייטער אוועק געגאנגען. און אויפ'ן דריטען טאג איז שוין דער הייליגער "אוהב ישראל" אליין געגאנגען דארט אהין זוכען וואהרען עס איז נישט מעגליך אז ער זאל זיך אזוי איינגאנצען אבנארען נאר עס מיז דא זיין עפיס א בעהאלטנער צדיק. און ווי ער איז דארט אריין געקומען און האט אהן געהויבען צו זוכען. און דער יוד הקדוש איז דאמאלס געוועזען אויפ'ן בוידעם און ער האט פערשטאנען אז דער "אוהב ישראל" איז אליין געקומען זוכען. וועט ער איהם א וודאי געפינען און עס קען נאך דער פון מענשען געוואהר ווערין איז ער שטילע הייט אראב געגאנגען פון בוידעם און איז צו געגאנגען צום הייליגען "אוהב ישראל" און האט איהם געזאגט איך בעט אייך זייער איהר זאלט אויפהערען צו זוכען און אויך איהר זאלט מיך פאר קיינעם נישט אויסגעבען. איז דער רבי א וועק געגאנגען און האט קיינעם נישט דער פון דערציילט און אויך דער "יוד הקדוש" האט גאר ניט משנה געוועזען זיין פיהרעכץ פון פריהער און האט זיך מיט דעם הייליגען

הייליגען „אוהב ישראל" קיין שום בעקאנטשאפט נישט געמאכט. און עס האט ווייטער קיינער נישט געוויסט פון זיין גרויסקייט :

און דער שטאדט אסטראָווצע וואס איז דרייטהאלבען מייל פון אפט האט דער „יוד הקדוש" געהאט א חבר א יונגער מאן וואס איז אויך געוועזען א גרויסער גאון און אויך א חסיד ער איז געפאהרען צום הייליגען נעסכיזער רביין ר' מרדכי זכרונו לברכה. און פאר זיין חבר פלעגט ער אלעס צו דער ציילען. און איינמאהל און דער וואך פלעגען זיי זיך צו זאמען קומען אויף א ארט און האבען זיך אדורך געשמועסט אלע זאכען וואס זיי האבען אויף געטוהן אין לערנען און נגלה און נסתר. און אזוי האבען זיי זיך געפיהרט אלאנגע צייט איין וואך איז דער „יוד הקדוש" געגאנגען צו זיין חבר קיין אסטראָווצע און די צווייטע וואך איז זיין חבר צו איהם געקומען קיין אפט אין קיין אנדערע זאכען האבען זיי צווישען זיך נישט גירעדט נאהר אין לערנען :

איינמאהל איז דער „יוד הקדוש" געקומען צו זיין חבר קיין אסטראָווצע נישט און דער צייט וואס זיי האבען זיך גיפלעגט צונויף צו קומען. און זיין חבר ווי ער האט איהם דערזעהן ניט און דער גיהעריגער צייט איז ער דערפין זייער דערשראָקען געוואָרען. און האט איהם גיפרעגט וואס איז דיר גישעהן וואס די ביסט א הער געקומען ניט און דער צייט וואס מיר האבען אויס גיזעצט. עס איז א וודאי ניט אומזוסט. דען ער האט געוויסט אז ער איז ניט מבטל קיין שום צייט אויסער זייער אויסגעזעצטע צייט וואס זיי פלעגין זיך צונויף קומען. און ער איז מיט איהם געגאנגין אין דעם חדר ווי זיי פלעגין זיך אלע וואך צונויף קומען. האט איהם דער „יוד הקדוש" געזאגט איך האב גילערענט די וואך אז און הימעל נעמט מען קיינמאהל ניט צו דעם צדיק פון דער וועלט. וויל נאך וואס זאל מען איהם ניט לאזען דינגען השי"ת. נאר אז מען וויל איהם צו נעמען פון דער וועלט. ווייזט מען איהם א גרויסע מדרגה און דער צדיק בעקומט שטארק חשק דער צו. נאר ער ווייסט אז כל זמן ער וועט זיין אויף דער וועלט און גוף וועט ער ניט קענין דערגרייכען די גרויסע מדרגה. בעט ער אליין השי"ת אז ער זאל איהם צו נעמין פון דער וועלט. כדי ער זאל קענין צו קומען צו דער גרויסער מדרגה. און יעצט מיין טייערער חבר דאכט זיך מיר אז איך בין געקומען צו דער מדרגה. נאר איך האב מורא אויב איך נאר מיך ניט חלילה. דריבער האב איך מיר מיישב גיוועזען אז עס איז ניט דא פאר מיר קיין אנדערע עצה נאר צו פאהרען צו איין צדיק

ודר

הדור ער זאָל מיר ערקלערין דעם אמת ווי איך האַלט צו איך נאַר מיך ניט אָב חלילה:

האָט איהם זיין חבר געזאָגט הער מיך אויס וואָס איך וועל דיר זאָגען חאָטש איך פאָהר דאָך צום היילינגען נעסכיזער פון דעסט וועגין צו דיין זאַך וואָס די דאַרפסט. דאַכט זיך מיר איז בעסער צו פאָהרען צום היילינגען רבי'ן פון לובלין דער „יוד הקדוש" האָט זיך מיט איהם גיזעגינט און איז צוריק אַ היים געקומען קיין אַפט. און ווי ער האָט זיך און דער פריה אויף געהויבען איז ער געגאַנגען אין בית המדרש אַריין און האָט גיפרעגט די יונגע לייט וואָס פאָהרען קיין לובלין צו עס איז דאָ אַ גילעגענ־הייט קיין לובלין צו עס פאָהרען חסידים אויף שבת. דען ער וויל אויך פאָהרען אויף דעם היינטיגען שבת צום רבי'ן קיין לובלין. און ווי זיי האָבין דער הערט האָבען זיי זיך זייער גיפרייט דען זיי האָבען איהם שוין פיהל מאָהל גיבעטען ער זאָל פאָהרען צו אַ רבי'ן און יעצט וועט ער אַליין פאָהרין און זיי האָבען גירעכענט אַז אַזא גאון אויב ער וועט אויך ווערען אַ חסיד וועט ער מיט דער צייט אַרויס וואַקסען אַ גרויסער צדיק. און חאָטש זיי האָבען ניט גיוואוסט פון זיין גרויסע מדרגה האָבען זיי זיך שטאַרק גיפרייד אויף זיין פאָהרען צום רבי'ן קיין לובלין:

און דעם שבת איידער דער „יוד הקדוש" איז געקומען קיין לובלין האָט דער היילינגער רבי פון לובלין געזאָגט ביי דעם טיש איך האָב געבעטען אַז השי"ת זאָל מיר מגלה זיין ווער עס וועט איבער נעמען די חסידים נאָך מיר זיי צו פיהרען און השי"ת'ס וועג האָט מיר השי"ת מגלה געוועזען אַז עס וועט צו מיר קומען איינער וואָס ער וועט הייסען דעם זעלבען נאָמען ווי איך. ער וועט פיהרען די חסידים און השי"ת'ס וועגען און וועט זיי לערנען צו דינען השי"ת בקדושה וטהרה. און די אַפטער הסידים האָבען גערינגען אַ ספיציעל וועגעלע לכבוד דעם חשובי'ען יונגערמאַן וואָס וויל מיט פאָהרען און אויך זענען מיט געפאָהרען עטליכע גרויסע חסידים זיי זאָלען זעהן ווי אַזוי זייער רבי וועט אויף נעמען דעם נייען חסיד. און ווי זענען געקומען צום רבי'ן קיין לובלין און דער „יוד הקדוש" האָט נאָר אַרויף געשטעלט די פיס אויף דער שוועל פון היילינגען רבי'ן פון לובלינ'ס חדר. האָט דער רבי געזאָגט די גמרא זאָגט „וכבר צוות אנא השם ונשמע קולו כו'" וכבר איז טייטש פיהל מאָהל מיינט מען אַז מען דאַרף פיעל צו בעטען השי"ת ביז מען זוכה אַז השי"ת זאָל איהם הערין. האָט דער „יוד הקדוש" דער פון פערשטאַנען אַז ער מיינט דאָס איהם וואָס ער האָט

גירעדט

גערעדט מיט זיין חבר פון אָסטראָווצע פון דער מדרגה וואָס איהם האָט זיך געדאַכט אַז ער האָט דערגרייכט. און ער איז דער פון שטאַרק בעגייסטערט געוואָרען:

און דער הייליגער רבי פון לובלין זכרונו לברכה האָט זיך אויף געשטעלט פון זיין שטוהל און איז אַ קייגען געלאָפען דעם „יוד הקדוש" און האָט איהם מיט אַ פריילעך פנים גיגעבען שלום עליכם. און האָט אים אַרום געחאַפּט מיט ביידע הענד און האָט איהם דערלאַנגט אַ שטוהל ער זאָל זיך זעצין און האָט איהם געזאָגט יישר כחכם וואָס איהר זענט יעצט צו מיר גיקומען דען ווען איהר זאָלט צו מיר ניט גיוועזען יעצט געקומען ווער ווייסט וואָס מיר וואָלט גיוועזען פון גרויס בענקשאַפט וואָס איך האָב געהאַט אייך צו זעהן. דען פון הימעל האָט מען מיר געזאָגט אַז דער מענש וואָס וועט פיהרען די חסידים און השי"תים וועג נאָך מיר וועט די טעג קומען צו מיר און ער וועט הייסען גלייך אַזוי ווי איך דעם זעלבען נאָמען. און היינט און דער פריה איידער איהר זענט געקומען איז דאָ אַריין געקומען אַ מענש וואָס ער האָט געהייסען דעם נאָמען ווי איך און ער האָט זיך אויסגעוויזען ווי אַ חסידישער מענש און ווי איך האָב איבער גיטראַכט אַז דאָס איז דער מענש וואָס די חסידים ווילען פון איהם לערנין השי"ת צו דינען און גייען און זיינע וועגען איז אויף מיר געפאַלען אַגרויס פינסטערניש. אַז איך האָב נישט געקענט אויף די פיס דערשטיין פון דעם עגמת נפש וואָס איך האָב דער פון געהאַט און יעצט איהר זענט געקומען האָט איהר מיך בערוהיגט און געלויבט איז השי"ת וואָס איך האָב אייך זוכה געוועזען צו זעהן און איך זעה אַז איהר זענט ראוי דער צי צו זיין דער יודישער מנהיג. און די אַפטער חסידים האָבען דאָס דערהערט וואָס דער הייליגער רבי פון לובלין האָט אויף איהם געזאָגט. האָבען זיי הערשט פערשטאַנען אַז ער איז ביז אהער געוועזען אַ בעהאַלטענער צדיק און ער האָט זיך נישט געוואָלט פאַר זיי אויסגעבען. זכות הצדיקים יגן עלינו אמן:

א.

אַ שֶׁענֶע גֶעשִׁיכְטֶע פון הָרַב ר׳ יודֶעלִ׳י פון גְרִידוּנְג זצ״ל.

צום הרב רבי יודעל׳י פון גרידונג זצ״ל איז אײנמאָל
געקומען אײן װײבעל מיט אײן געװײן, און איהם געבעטען,
אַז אַזוי װי איהר מאַן איז געפעהרליך קראַנק ער זאָל צו איהם
אַהײם קומען, מחמת איהר מאַן האָט עפּיס נײטיגע זאַכען צו
רעדען מיט איהם, און װײל ער קען נישט געהן צום רב בעט
ער, אַז דער רב זאָל זיך מטריח זײן און צו איהם קומען, הרב
ר׳ יודעל׳י האָט געטוהן איהר בקשה און איז מיט נאָך עטליכע מענשען
געגאַנגען צום חולה, װען זײ זענען צוגעקומען צום הױז פון
חולה האָט דער רב געעפענט די טהיר אַרײנצוגעהען און פּלוצלינג
איז ער דערשראָקען געװאָרען און איז צוריק געשפּרונגען און פערמאַכט
די טהיר און אונטער דער טהיר געשטאַנען אַזוי עטליכע
מינוט, דערנאָך האָט ער צוריק געעפענט די טהיר און איז אַרײנ=
געקומען און זיך געזעצט בײם קראַנקען, דער קראַנקער האָט
געװײנט פאַר׳ן רב װאָס ער פיהלט זיך, אַז ער װעט באַלד שטאַרבען
און ער האָט נישט קײן שום מעשים טובים װאָס זאָלען אויף
איהם מגין זײן, האָט דער רב איהם געפרעגט צו ער געדענקט
עפּיס פון אַגוטע זאַך װאָס ער האָט געטוהן און זײן לעבען האָט
דער קראַנקער איהם געענטפערט אַז ער האָט גאַר נישט קײן
שום מעשים טובים, ער איז זעהר אַפּראָסטער מענש, און קאָן כמעט
נישט דאַװענען, זײן פרנסה איז, װאָס ער איז אַ שינדער דהײנו
װאָס ער שינדט אָפּ די פעל פון די בהמות װאָס װערען געשאָכטען
אין שחט=הױז, דער רב האָט איהם אַפּאָר מאָל געפרעגט, ער
זאָל זיך גוט דערמאַנען, צו ער האָט עפּיס אין זײן לעבען נישט
קײן גוטס געטוהן עמיצען, דער חולה האָט געשװיגען אַװײלע דערנאָך
האָט ער זיך אָן עפּיס דערמאַנט און האָט דעם רב דערצעהלט
אַ זאַ מעשה, איך דערמאַן מיך אָן עפּיס אַקלײנע טובה װאָס איך
האָב געטוהן אין מײן לעבען, איך בין אײנמאָל אין דער פריה
געגאַנגען אין שחט=הױז צו מײן אַרבײט האָב איך געזעהען װי אַװאָגען
פיל אָנגעפּאַקט מיט מענער, װײבער און קינדער פאָהרט אַראָב פון
אַ באַרג, און דער בעל=עגלה איז געװען שיכור און האָט נישט געהאַלטען
די פערד מיט ישוב הדעת, אַז דער װאָגען זאָל קאָנען פּאַמעליך
און גלײך אַראָב=פאָהרען פון באַרג, און די פערד זענען אַראָב=געגאַנגען
פון גלײכען װעג, און אַלע רײזענדער זענען געשטאַנען אין אסכנה
אַראָבצופאַלען פון װאָגען און ח״ו צומאָרשט װערען, מחמת פון בײדע
זײטען באַרג איז געװען גרובער טאָהלען און איבער די גרויסע משא
װאָס איז געװען אָנגעלײגט אויפען װאָגען האָבען די פערד נישט געקענט
אײנהאַלטען דאָס לויפען פון װאָגען באַרג=אָפּ. איך בין געגאַנגען קענען
איבער

איבער דעם וואָגען, אַז איך האָב געזעהן אַז אַלע מענשען שטעהען אין אַסכנה אַראָבצופאַלען פון וואָגען און געהערט די געשרייען פון אַלע מענשען בין איך שנעל געלאָפען צום וואָגען און מיט'ן גאַנצען כח אײַנגעהאַלטען די פערד און מיט'ן אַקסעל אײַנגעהאַלטען דעם וואָגען ביז אַלע מענשען זענען פון וואָגען אַראָבגעשפרונגען, דערנאָך האָב איך נאָך געלאָזט דעם פערד און וואָגען, און זיי האָבען זיך מיט אַנאַליאָפּ שנעל אַראָבגעלאָזט פון באַרג, די פערד זענען געהרג'ט געוואָרען אין דער וואָגען איז צובראָכען געוואָרען אויף פיצלעך, און דורך מיר זענען אַלע מענשען ניצול געוואָרען, דאָס איז די קלײנע זאַך וואָס איך האָב זיך דערמאַנט, מעהר האָב איך נישט קיין שום מעשים טובים, וואָס זאָלען פאַר מיר זיין אַ מליץ יושר אויפען עולם האמת, דער רב האָט בעפוילען אויף דעם חולה, אַז ער זאָל איהם צו זאָגען, אַז נאָכ'ן טויט זאָל ער איהם מודיע זיין וואָס עס טהוט זיך מיט איהם דאָרט אויף יענער וועלט, ווען הרב ר' יודעל'ע איז אַהיים געקומען האָבען איהם געפרעגט די מענשען וואָס זענען מיט איהם מיט געגאַנגען, פאַר וואָס ווען ער האָט געעפענט די טהיר איז ער דערשראָקען געוואָרען אין צוריק געשפרינגען און צוריק פערמאַכט די טהיר אין דאָרט געשטאַנען אַקלײנע ווײַלע דערנאָך האָט ער געעפענט די טהיר אין איז צוריק אַרײַנגעגאַנגען, האָט דער רב זיי געענטפערט, צום ערשט האָב איך געמײנט אַז איך געה מבקר חולה זיין אַפּראָסטע מענש, ווי איך האָב אָבער נור געעפענט די טהיר האָב איך געזעהען ווי בײַם חולה צוקאָפּענס הענגט אַ פײַערדיגע מנורה און זיבען פײַערדיגע ליכטלעך ברענען און דער מנורה און דאָס קומט נור אַגרויסען צדיק און דערום האָב איך איהם עטליכע מאָל געפרעגט ער זאָל מיר דערצעלען זײַנע מעשים טובים וואָרום טאָמער איז ער אַנסתר (אַ סער באָרגענער צדיק) ביז ער האָט זיך דערמאַנט אין האָט מיר דערצעהלט די מעשה ווי אַזוי ער האָט די אַלע מענשען אין וואָגען געראַטעוועט און אין אמת אַרײַן האָט ער דאָס געטוהן מיט גרויס מסירת הנפש, וואָרום ער אַלײן האָט אויך גרינג געקענט געהרג'ט ווערען צוזאַמען מיט זיי אין מיט דעם וואָס ער האָט זיך אײַנגעשטעלט זײַן לעבען און געראַטעוועט אַזוי פיעל מענשין האָט ער זוכה געווען אַז בײַ איהם צוקאָפּענס זאָל שטעהען די מנורה.

אין אַ צײַט אַרום איז דער מת געקומען ר' יודעלי'ן צום חלום און האָט איהם געזאָגט אַז די מלאכים לאָזען מיך נישט פריהער אַרײַן אין גן עדן ביז איך וועל אַלעם דערצעהלען אײַך רבי יודעל, און אַזוי איז מיט מיר צוגעגאַנגען: באַלד ווי איך בין געשטאָרבען האָט מען מיך גענומען אין הימעל אַרײַן און מען האָט גענומען ווענען מײַנע גוטע מעשים אין די שלעכטע, די גוטע מעשים זענען געווען זעהר ווענינ און די פיעל שלעכטע מעשים האָבען איבערגעוואויגען די גוטע,

אונדעם

אינדעם איז אנגעקומען א וואגען פיל מיט מענער, ווייבער און קינדער און מיט נאך פיעל משאות און מען האט דעם וואגען א רויפגעשטעלט אויף דער וואג שאל פון די גוטע מעשים, און מחמת דער שווערקייט פון וואגען און מיט אלעם וואס איז דערויף געלעגען און אויך מיט דער בלאטע אויף די רעדער האט די וואג־שאל פון מצות איבער־געוואויגען די עברות און דאס בית דין של מעלה האט געפסקענט אז מען זאל מיך פיהרען אין גן עדן אריין, אז איך בין געקומען צו דער טהיר פון גן עדן האט מען מיך פריהער נישט אריינגעלאזט ביז איך וועל מקיים זיין מיין צו זאג אייך אלעס צו דערצעהלען און מעהר טאר איך שוין נישט מגלה זיין פון יענער וועלט ווארום אזוי האט מען מיר דארט אנגעזאגט, זיין זכות זאל אונז ביי שטיין אמן·

ב·

אמַעֲשֶׂה נִפְלָא פוּן הָרַב ר׳ אֱלִימֶלֶךְ זצ״ל·

די מעשה האט מיר דערצעהלט ה״ר ישראל שו״ב פון **באלטא**· איינמאהל איז דער רבי רב אלימלך זצ״ל קראנק געווארען אין געלעגען אין דער הינער־פלעט, ווען ער איז געזונד געווארען, האט ער אזוי דערצעהלט ווען איך בין קראנק געוועזן איז צו מיר געקומען דער הרה״ק בעל־המחבר פון „חסד לאברהם״ און האט צו מיר אזוי געזאגט; איך האב געשריבען צעהן ספרים און מען לערינט אין זיי אין גן עדן, דען זיי זענען זעהר חשוב אין הימעל אבער ווען אייער ברודער ה״ר זוסיא איז זיך מכין צום דאווענען ציטערען פאר איהם אלע אויבערשטע וועלטען און ווער שמועסט נאך דאס דאווענען זעלבסט, זאגט מיר אייער נייעם דרך, וואס איהר האט מחדש געוועזן, און אויך אלע נשמות וואס קומען פון עולם השפל הייסט מען זיי געהען לערנען אין דער ישיבה פון הרה״ק ר׳ שמעלקא זצ״ל, דער רבי ר׳ אלימלך האט איהם געענטפערט אויף יעדער שאלה, ווען דער ר׳ אלימלך האט דאס דערהערט וואס ער איז געוועזן איינער פון ר׳ שמעלק׳ס ישיבה, איז ער תיכף דארט א היין געגאנגען אין דער ישיבה, ווי ער איז דארט א היין געקומען האט ער געטראפען שטעהען ביי דער טהיר איינעם אפראסטען מענש וואס מען האט איהם גערופען מרדכי איינבינדער, ווייל ער האט זיך דערנעהרט פון איינבינדעריי, און איז הערשט נישט לאנג געשטארבען, האט איהם דער ר׳ אלימלך געפרעגט, מרדכי איינבינדער ווי קומסט דו דא אהער און מיט וואס האסט דו דערצו זוכה געוועזן, האט איהם ר׳ מרדכי געענטפערט רבי, ווען מען וואלט געהערט אין הימעל אז איהר רופט מיך מרדכי און נישט ר׳ מרדכי וואלט מען אייך מעניש

געוועזן

נעוועז, וואָרום אין הימעל האָט מען אויסגערופען מען זאָל מיך שוין מעהר נישט רופען מרדכי נור ר׳ מרדכי, האָט ער איהם געזאָגט, ר׳ מרדכי וואָס טהוסט דו דאָ איך קאָן דאָך דיך אַלס פראָסטער מענש, האָט איהם ר׳ מרדכי געענטפערט, עס איז טאַקע אמת ווי איהר זאָגט נור איך וועל אייך דערצעהלען דעם גאַנצען ענין, באַלד נאָך מיין שטאַרבען האָט מען געוואוגען מיינע מעשים, אין די וואָג=שאָל פֿון די עברות האָט איבערגעוואוינען, און מען האָט מיך געלאָזט אין גיהנם אַריין, און תיכף האָט מען מיך פֿון גיהנם צוריק אַ רויסגענומען און געבראַכט פֿאַר דעם בית=דין=של=מעלה, וואָרום מיין שטיינער איז געוועזען, אַז אַלע ליידיגע שטיקלעך פאַפיער וואָס איך האָב אָבגעשוירען פֿון היידיגע ספרים האָב איך זיי נישט אַוועק געוואָרפען נור אַריינגעלעגט אין זעק אין זיי בעהאַלטען אויף דעם בוידעם, און ווען איך בין געקומען פֿאַר דעם בית=דין=של=מעלה האָב איך דערקענט מיינע זעק און מען האָט דו זעק מיט דעם פאַפיער אַרויפגעלעגט אויף דער וואָג= שאָל פֿון די מצות און די אייגענע וואָג=שאָל האָט איבערגעוואויגען די עברות, און מען האָט געפסק׳ענט אַז עס קומט מיר דער גן=עדן, און תיכף האָט מען אויסגערופען אין הימעל אַז מען זאָל מיך רופען ר׳ מרדכי און נישט „מרדכי״, נור אין גן=עדן אַריין דאַרף מען קענען לערנען, האָט מען מיט מיר אָנגעהויבען צו לערנען נגלה, נגלה קען איך שוין אין היינט וועל איך אָנהויבען צו לערנען נסתר, האָט מען מיך געהייסען געהען און דער ישיבה פֿון רבי׳ן ר׳ שמעלקע, כדי צו לערנען נסתר און דערום בין איך דאָ אַהערגעקומען.

ג.

אַוואונדערליכע מַעֲשֶׂה פון אַטְרֶעגֶער. און וָואס עֶר הָאט פּוֹעֵל גֶעוֶוען.

די מעשה האָט מיר דערצעהלט ה״ר ר׳ דובער ב״ד ליפּא ז״ל, און דאָס האָט פּאַסירט און דו צייט פֿון האר״י ז״ל.

אין אַ שטאָדט פֿון ארץ=ישראל איז געוועזען אַ פראָסטער מענש אַלאסט טרעגער, איז דער טרעגער געקומען צום רב פֿון זיין שטאָדט און האָט איהם געפרעגט אויף וועלכען אופֿן קען ער זיך פֿיהרען ווי אַ כשר׳ער יוד, וואָרום ער איז געוועזען זעהר אַפראָסטער מענש און געוואָלט זיך פֿיהרען יודיש נור ער האָט נישט געוואוסט ווי אַזוי; דער רב האָט איהם געפרעגט אויב ער קאָן אַ ריין קוקען אין אספר האָט

דער

דער טרענער איהם נעענטפערט אז נײן, נור ער קאן בלויז עטליכע ווערטער פון דאווענען קוים שטאמלען, האט דער רב איהם קודם כל מזהיר נעוועזען ער זאל זיך פיהרען אין ארענטליכען וועג, ער זאל נישט גנב'נען און גזל'ען חס ושלום און ער זאל אלע טאג דאווענען און אויך זאגען תהילים, דער טרענער האט אלעס אבגעהיטען וואס דער רב האט איהם געהייסען, און אין א קורצע צײט ארום האט איהם נאט ב"ה געהאלפען און האט פערלאזט די ערשטע פרנסה און האט זיך געקויפט א פערד און איז געווארען א וואסער=פיהרער, ער איז יעצט ווייטער געגאנגען צום רב, ער זאל איהם לערנען ווי אזוי ער זאל זיך אין דער פרנסה פיהרען יודיש, האט דער רב איהם געזאגט אלעס לויט זײן מבינות, און ער האט ווייטער אבגעהיטען וואס דער רב האט איהם געהייסען, און נאט ב"ה האט איהם בעגליקט און ער האט די פרנסה אויך אוועק געווארפען און איז געווארען א קרעמער און זיך גיעפענט א געוועלב, און איז ווייטער געגאנגען צום רב ער זאל איהם לערנען ווי אזוי זיך נוהג צו זײן און דער דאזיגער פרנסה און דער רב האט איהם געלערנט ער זאל קיינעם נישט נעגארען, און ער זאל געבען א גוטע וואג, דער מענש האט אלעס אבגעהיטען וואס דער רב האט געזאגט ביז ער איז געווארען אגרויסער סוחר און אגרויסער עושר.

איינמאל האט זיך געטראפען אז עס איז אין דער שטאדט געוועזען איין אויפהאלטונג פון רעגען האט דער רב גוזר תענית געוועזען אין דער רב האט ארום געשיקט א שליח אין דער שטאדט צו זעהען אויב אלע פאסטען, אז דער שליח איז געקומען צום עושר אין דער שטוב ארײן האט ער דערזעהן, ווי מען עסט דארט מיטאג, דער שליח האט דער-צעהלט דעם רב, אז דער עושר איז נישט מקיים דעם תענית, האט דער רב געשיקט נאך דעם עושר אין האט איהם געפרעגט פאר וואס איז ער נישט מקיים זײן גזרה צו פאסטען, האט דער עושר זיך פאר איהם פערענטפערט, אז ער האט כלל נישט געוואוסט פון דער גזרה, און ווען ער וואלט געוואוסט פון דער גזרה וואלט ער א וודאי מקיים געוועזען דעם תענית, און ער האט דעם רב געפרעגט צוליעב וואס האט ער גוזר תענית געוועזען, האט איהם דער רב געענטפערט, אז אזוי איז א מנהג בײ יודען ווען עס ווערט ארעגען אויפגעהאלטען ח"ו דארף מען פאסטען אין בעטען רחמים פון גאט ב"ה, אז ער זאל צושיקען א רעגען, דער עושר האט אלעס אויסגעהערט וואס דער רב זאגט צו איהם און ער האט זעהר רחמנות געקריגען אויף די יודען אין איז צוגעגאנגען צום פענסטער און רב'ס שטוב און אויפגעהויבען די אויגען צום הימעל און האט געבעטען גאט ב"ה מיט די ווערטער; רבש"ע אזוי ווי איך פאלג דיך, בעט איך דיך פאלג מיך אויך עס זאל געהען א רעגען, באלד ווי ער האט נור געענדיגט די תפלה האט זיך באלד אויפען הימעל וואלקענ'ס בעוויזען, און עס האט אנגעהויבען צו

רענענע

רעגענען, דער רב און די אַלע מענשען וואָס זענען דאָרט געשטאַנען האָבען זיך זעהר געוואונדערט, וואָס דעם עושר׳ס תפלה האָט באַלד פועל געוועזען, און זיי האָבען אָנגעהויבען איהם נאָכ־צופאָרשען צו ער איז נישט פון די פערבאָרגענע צדיקים, אָבער ער האָט מודה געוועזען זיי, אַז ער איז אַ פראָסטער מענש, נור וואָס דער רב לערינט איהם טוהן היט ער עס אָב בתמימות און מיט דעם גאַנצען האַרץ, און יעדעס מאָל ווען ער ווענט עפּיס זעהט ער אויף דעם צינגעל פון דער וואָג דעם שם הוי״ה, פון דאַנען איז צו זעהען ווי גרויס איז די תפלה וואָס מען איז מתפלל מיט דעם גאַנצען האַרץ, אפילו פון אַ גאַנץ פראָסטען מענש.

ד.

אַ מַעֲשֶׂה נִפְלָא פון הרה״ק ר׳ אֱלִימֶלֶךְ זצ״ל,

די מעשה האָט מיר דערצעהלט דער חסיד הרב ר׳ בעריל ז״ל, אַז ער האָט איינמאָל געהערט פון הרב הקדוש ר׳ ישראל אברהם זצ״ל פון טשירנאסטרהא, וואָס ער האָט זעהר געזיפצט אויף דעם וואָס ער איז מקצר געוועזען דאָס דאַווענען, און ער האָט זיך בעקלאָגט אויף זיך אַליין פאַר וואָס ער איז אַזוי מקצר ביי דער תפלה און טהוט נישט אַזוי ווי זיין פעטער הרב ר׳ אלימלך זצ״ל.

דער שטיפּער פון ר׳ אלימלך איז געוועזען, ווען עס איז געקומען ראש חודש אלול האָט ער זיך אָבגעזונדערט ביז נאָך דעם יום הקדוש און ער האָט זעהר מקפיד געוועזען, מען זאָל איהם נישט מטריח זיין מיט נישט קיין נייטיגע בקשות, אַ חוץ צו זעהר אַ נייטיגע זאַך אָדער וועגען פקוח נפשות, דעמאָלט פלעגט ער נעמען אַ קוויטעל, און דאָס אויך נור בקיצור מען זאָל איהם נישט מפסיק זיין און מיטען נאָט־דינען, די אַלע מענשען וואָס זענען צו איהם געפאָהרען האָבען שוין פון דעם געוואוסט און האָבען זיין רצון מקיים געוועזען, איינמאָל האָט זיך געט־ראָפען אַז אין אַ ווייטע שטאָדט פון ליזענסק וואו ר׳ אלימלך האָט געוואוינט, איז געוועזען אַ רייכער מאַן, זעהר אַ כבוד׳ער און ער האָט געהאַט אַ זוהן אַ מושלם בכל המעלות, איז ער רחמנא ליצלן משוגע געוואָרען און אַלע רפואות וואָס דער פאָטער האָט געמאַכט דעם זוהן האָבען גאָר נישט געהאָלפען, דער פאָטער האָט געמוזט דינגען אַ שומר צו זיין זוהן, איהם צו היטען, מען קען אַליין פערשטעהען, דעם גרויסען

צער וואָס דער פאָטער האָט דער=פון געהאַט, און נאָך פיעל פאַרשען האָט דער פֿאָטער געוואָהר געוואָרען, אַז דער רבי ר׳ אלימלך זצ״ל איז אַ גרויסער בעל=מופת,] און אַלע וואָס קומען צו איהם ווערען באַלד געהאָלפען, דעריבער איז ביי איהם געבליבען, צו פֿאָהרען מיט זיין קראַנקען זוהן צום הרב הקדוש, אין ער האָט עקסטרע געדינגען אַ וואָגען, און מיט גענומען דעם זוהן און דעם שומר אין געמאַכט זעהר פיעל הוצאות ביז זיי זענען געקומען קיין ליזענסק אין מיטען פֿאָהרען איז זיי אַקעגען געקומען אַ מענש, [דאָס איז געווען אליהו הנביא ז״ל], ווי דער קראַנקער זוהן האָט געזעהן דעם מענש זיי אַקעגען געהען האָט ער געזאָגט צום פאָטער; טאַטע גיב דעם אָרומאַן איין אָרענטליכע נדבה, ווי דער פֿאָטער האָט דערהערט פֿון זיין קראַנקען זוהן אַזעלכע גליַיכע און גוטע ווערטער וואָס ער איז ביז אַהער גאָר נישט געוואוינט געווען פֿון איהם דאָס צו הערען האָט ער פֿאַר גרויס שמחה אַ רויסגענומען אַטאָהלער [דאָס האָט דעמאָלט בעטראָפֿען 8 גילדען] און צוגערופען דעם אָרימאַן און איהם געגעבען דעם טאָהלער, דער אָרימאַן האָט צוגענומען און געדאַנקט דעם עושר, נאָכדעם האָט ער געפרעגט דעם עושר זאָגט מיר ווי אַהין פֿאָהרט איהר, האָט דער עושר איהם געענטפֿערט איך פֿאָהר צום הרב הצדיק פֿון ליזענסק מיט מיין קראַנקען זוהן, אפשר וועל איך דאָרט געהאָלפֿען ווערען, האָט דער אָרומאַן איהם געענטפֿערט אַייער זוהן איז דאָך געזונד, און איז ב״ה שוין אויסגעהיילט פֿון זיין משוגעת און לויט מיין דעה דאַרפֿט איהר שוין נישט צום הרה״צ און קאָנט שוין צוריק אַהיים פֿאָרען, דער עושר האָט איהם געענטפֿערט, עס קען זיין אַז איהר זענט גערעכט, אַז מיין זוהן איז ב״ה שוין אין גאַנצען געזונד, אָבער נאָך דעם גאַנצען וויַיטען וועג און די גרויסע הוצאות אין פיעל בעמיהונגען, און אַז איך בין שוין יעצט נאָהנט קיין ליזענסק, היתכן, ווי שוקט זיך עס, אַז איך זאָל מיך נישט זעהען מיט דעם הרב הצדיק, האָט דער אָרימאַן איהם געענטפֿערט אַייערע טענות זענען גערעכט אָבער איך בין אַייך מזהיר איהר זאָלט נישט בעלעסטיגען דעם הרב הצדיק מיט אַייערע ריַיד וואָרום אַייער פֿערלאַנג און בקשה, איז שוין לאַנג ערפֿילט געוואָרען און באַלד איז דער אָרמאַן ענטקומען פֿון זייערע אויגען, דער עושר האָט געזעהן אַז זיין זוהן איז טאַקע אמת׳דיג געהיילט געוואָרען פֿון משוגעת און רעדט שוין יעצט גליַיך ווי אַלע מענשען אין ער האָט דערפֿון געהאַט אגרוים נחת רוח און פֿיעל פֿערגעניגען און איז באַלד אַ רייַנגעקומען קיין ליזענסק אין איין גאַסטהויז אין האָט זיך אָנגעגרייט אַ קוויטעל מיט אַ פדיון פֿון צוועלף רענדלעך אין איז געגאַנגען צום הרב הצדיק ר׳ אלימלך, דאָרט האָט מען איהם געזאָגט די פֿיהרונג פון הרה״צ אַז פֿון ראש חודש אלול ביז נאָך יום כפור נעמט דער רבי נישט אָן קיין קוויטלעך נור צו זעהר אַנטיַיגע זאַך, דעמאָלט איז פונקט געווען אין מיטען חודש אלול, און ער האָט

אנגעהויבען

אָנגעהויבען צו בעטען דעם גבאי; ער זאָל בעטען דעם הרה"צ ער זאָל אַרײַנלאָזען צו זיך מחמת נאָך אַזױ גרױסען און װײַטען װעג און נאָך אַזױ פֿיעל טרחות זאָל ער מיט איהם רעדען בקיצור, און האָט דעם גבאי געגעבען עפּיס געלד פֿאַר דער טרחה, דער גבאי איז אַרײַנגעגאַנגען צום רבי און האָט איהם דער־צעהלט די בקשה פֿון עושר, אין דער רבי האָט איהם אַרײַנגעלאָזט, דער עושר איז מיט דעם זוהן אַרײַנגעקומען צום רבי אין האָט איהם געגעבען שלום און האָט איהם אַנידערגעלעגט אַ פּדיון פֿון צװעלף רענדלעך מיט אַקװיטעל, דער הרה"ק האָט פֿאַר זיך געזאָגט מיט אַטרויעריגען נגון די װערטער; האַ", האַ" אליהו הנביא ז"ל גיט מען איין טאָהלער און אלימלך'ן גיט מען גאָרדענע רענדלעך, און האָט דעם עושר געגעבען אַ ברכה און זיך געזעגענט מיט איהם, יעצט האָט הערשט דער עושר פֿערשטאַנען אַז דער װאָס ער האָט בעגעגענט אויפ'ן װעג איז געװען אליהו הנביא ז"ל, און הרב הקדוש ר' אברהם ישראל ז"ל האָט אויס־געלאָזט די מעשה, מיט די װערטער, זעהט װי גרויס מײַן פֿעטער ר' אלימלך איז געװען, אַז מען האָט פֿון הימעל עקסטרע מטריח געװען אליהו הנביא ז"ל כדי ער זאָל מזהיר זײַן דעם עושר ער זאָל דעם הרה"צ נישט באַלעסטשען און מיטען עבודת השי"ת און װי אַזױ זאָל איך זיך נישט שעמען אַז מײַנע מעשים דערגרײַכען נישט צו די מעשים פֿון מײַן פֿעטער הרה"ק אין איך בין נאָך נישט געקומען צו אַזאַ מדרגה װי ער, און ער האָט זיך זעהר פֿיעל מצער געװען און געזיפֿצט דערויף זײַערע זכות זאָל אונז בײַשטעהן אמן.